

Grip op ICT?

Rapport
Rekenkamercommissie Papendrecht

Papendrecht, juli 2019

Inhoud

1. INLEIDING	1
1.1. BEOORDELEN ÉN LEEREFFECT.....	1
1.2. CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN	1
1.3. UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	4
1.4. OPBOUW VAN HET ONDERZOEK	4
1.5. LEESWIJZER.....	5
2. BEVINDINGEN	6
2.1. ICT IN DRECHTSTEDEN.....	6
2.1.1. <i>Kwaliteit en sturing van beheer</i>	6
2.1.2. <i>Kwaliteit en sturing van vernieuwing</i>	9
2.2. ICT IN PAPENDRECHT	12
2.2.1. <i>Kwaliteit en sturing van beheer</i>	12
2.2.2. <i>Kwaliteit en sturing van vernieuwing</i>	14
2.3. BETROKKENHEID VAN DE RAAD	16
2.3.1. <i>Betrokkenheid bij beheer</i>	16
2.3.2. <i>Betrokkenheid bij vernieuwing</i>	19
2.3.3. <i>Casus</i>	20
3. ANALYSE	22
3.1. DE GRIP OP ICT IN DRECHTSTEDEN.....	22
3.2. DE GRIP OP ICT IN PAPENDRECHT	23
3.3. DE GRIP OP ICT VANUIT DE RAAD	24
4. CONCLUSIES	26
4.1. DE GRIP OP ICT IN DRECHTSTEDEN.....	26
4.2. DE GRIP OP ICT IN PAPENDRECHT	26
4.3. DE GRIP OP ICT VANUIT DE RAAD	27
4.4. DE CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG.....	27
5. AANBEVELINGEN.....	30
5.1. DE GRIP OP ICT VANUIT PAPENDRECHT IN DRECHTSTEDEN.....	30
5.2. DE GRIP OP ICT IN PAPENDRECHT	30
5.3. DE GRIP OP ICT VANUIT DE RAAD	31
BIJLAGE 1. NORMENKADER	33
BIJLAGE 2. LIJST VAN ONTVANGEN DOCUMENTEN	47
BIJLAGE 3. NAMEN VAN GEÏNTERVIEWDE PERSONEN	51

1. Inleiding

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) gaat al lang niet meer alleen over digitale werkplekken, maar steeds meer over het mogelijk maken van informatiestromen binnen organisaties, over (digitale) dienstverlening en over het uitwisselen met (keten)partners.

ICT wordt daarom inmiddels gezien als een cruciaal bedrijfsmiddel en kent steeds meer aspecten die in wet- en regelgeving zijn vervat. Het heeft een bepalende invloed op de bedrijfsvoering en daarmee de 'prestatie' van de gemeente. Door deze veranderende rol is het aandeel van ICT in de totale bestedingen rond bedrijfsvoering bij gemeenten de afgelopen jaren substantieel vergroot. Overheden zijn in toenemende mate met elkaar, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners in digitale netwerken verbonden. Daarnaast vindt ook bij de overheid de veranderslag naar tijd- en plaatsonafhankelijk werken plaats.

Steeds meer gemeenten uiten de ambitie om met open en big data aan de slag te gaan. Ook de aankomende Wet Open Overheid vraagt om meer transparantie en ook de nieuwe Archiefwet legt het accent op het ontsluiten van (digitale) informatie. Datagedreven beleidsondersteuning en uitvoering leiden tot een breder palet aan sturings- en interventiemogelijkheden. ICT is daarmee cruciaal voor het presteren van een gemeente. Dit gegeven heeft impact op beleid en inrichting van de gemeentelijke ICT-dienstverlening en -infrastructuur.

Met het toenemende belang van goede ICT is ook het belang van goede beheersing toegenomen. Naar aanleiding van bovengenoemde constatering heeft de Rekenkamercommissie Papendrecht besloten onderzoek te doen naar het beleid op het gebied van ICT, waarbij de focus ligt op de kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening en ICT-dienstverlening, risicobeheersing en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Hoe bereidt Papendrecht zich voor op haar digitale toekomst?.

1.1. Beoordelen én leereffect

Het gaat bij een rekenkameronderzoek om het onderbouwd beoordelen van beleid, een initiatief of investering en het zichtbaar maken van tekortkomingen of juist het overtreffen van verwachtingen. Maar minstens zo belangrijk is het toevoegen van kennis en inzicht zodat de rollen van raad en bestuur worden versterkt en handelingsperspectief beschikbaar komt om hier concreet aan te werken.

1.2. Centrale Onderzoeksvraag en deelvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt:

1. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van
  - a. beleidsondersteunende informatievoorziening?
  - b. ICT-dienstverlening?
2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?

3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?
  4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?
- Deze centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in deelvragen en een bijbehorend normenkader (bijlage 1). Dit normenkader is gebaseerd op algemeen geldende principes, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten en best practices uit de ICT, op beschikbare landelijke richtlijnen en referenties en op normen die de gemeente Papendrecht zelf hanteert.

Deze deelvragen zijn: Hoofdvraag 1a. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening?

Deelvragen:

1. Wat is het gemeentelijke informatiebeleid van de gemeente Papendrecht? Hoe en door wie wordt dat vastgesteld?
2. Draagt het gemeentelijke informatiebeleid voldoende bij aan de primaire gemeentelijke taken en ambities van de gemeente Papendrecht en aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Papendrecht?
3. Hoe verloopt de interne communicatie met het management omtrent de voortgang op ICT-doelstellingen?

Hoofdvraag 1b. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van ICT-dienstverlening?

Deelvragen:

4. Zijn de visie en doelstellingen van de gemeente Papendrecht ten aanzien van ICT vastgesteld en bekend?
5. In hoeverre is de ICT-dienstverlening van de gemeente Papendrecht van voldoende niveau in relatie tot de gemeentelijke ambities? Zijn er servicenormen afgesproken en in hoeverre wordt daaraan voldaan?
6. Is business continuity management ingericht en zijn risico's vertaald naar concrete, uitvoerbare maatregelen?
7. Voldoen de privacywaarborging, informatiebeveiliging en security aan de algemeen geaccepteerde normen, bijvoorbeeld AVG, BIG?
- 8.. Voldoen de processen van het beheer van de informatievoorziening aan de normen van ITGC (IT General Controls)?
9. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT (GOING CONCERN/RUN) begroot, wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?
10. Is er een periodieke actualisatie van het veranderportfolio?
11. Is dit afgeleid van de gemeentelijke doelstellingen?
12. Is het veranderportfolio een gezamenlijk plan van de uitvoerende afdelingen en de organisatie?
13. Wordt de voortgang van het veranderportfolio gemonitord en aan wie wordt gerapporteerd?
14. Welke methoden/technieken/metrieken (bijvoorbeeld waterval, agile, hybride) voor het voortbrengingsproces worden gehanteerd en wat wordt hiervan gemonitord?
15. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT begroot (CHANGE), wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?

Hoofdvraag 2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?

Deelvragen:

16. Hoe ziet de rolverdeling op het terrein van beleid en informatievoorziening tussen het samenwerkingsverband Drechtsteden en de gemeente Papendrecht eruit?
17. Op welke manier zijn het college en de ambtelijke organisatie betrokken bij de vorming en uitvoering van de informatievoorziening en het informatiebeleid?
18. Op welke manier wordt de gemeenteraad in staat gesteld om kaders te stellen en te controleren op de informatievoorziening en ICT van de gemeente Papendrecht? Hoe wordt de gemeenteraad voorzien van informatie daarover?
19. Is er voldoende kennis in de raad om a) haar controlerende taak uit te voeren, en b) het gesprek te kunnen voeren om richtinggevende uitspraken te doen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening?
20. Heeft de gemeenteraad een voorkeur hoe ze de randvoorwaarden voor de kaderstellende en controlerende rol in wil vullen?

Hoofdvraag 3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?

Deelvragen:

21. In hoeverre anticipeert de gemeente Papendrecht op toekomstige ontwikkelingen in de gemeentelijke omgeving (Omgevingswet, sociaal domein, informatiebeveiliging, et cetera)?
22. Op welke manier zijn inwoners, bedrijven en organisaties betrokken bij de totstandkoming van het beleid en informatievoorziening?
23. Benoem de risico's: wordt er voldoende vernieuwd?

Hoofdvraag 4: Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Deelvragen:

24. Wat is er nodig voor een toekomstbestendige koppeling tussen beleid, informatie en ICT?
25. Welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld om op het gebied van digitalisering toekomstbestendig te zijn?

Hoofdvraag: Hoe loopt de informatieverstrekking aan de raad?

Deelvragen:

26. Welke informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen zijn in 2016, 2017 en 2018 aan de gemeenteraad voorgelegd? Geef daarbij aan:
  - Datum
  - Eventueel referentienummer uit het Raadsinformatiesysteem
  - Een korte omschrijving van het plan of investering
  - Beschrijving van de kaders (inhoudelijk en financieel) die de gemeenteraad zijn aangeboden of voorhanden hadden om het plan of de investering te beoordelen
27. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?
28. Welke verbeteringen kunnen worden aangebracht rond het voorleggen van informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen door het bestuur en het beoordelen daarvan door de gemeenteraad?
29. Hoe is de bestuurlijke stroom verlopen rond het raadsvoorstel O.9 'Aanvullende subsidie Sterk Papendrecht 2019' zoals besproken in de Commissievergadering Samenleving van 7 februari 2019?
  - Welke stappen zijn genomen vanaf ambtelijk voornemen tot het opstellen van het raadsbesluit?
  - Welke inhoudelijke overwegingen hebben een rol gespeeld bij de motivatie ervan?

30. Welke kaders (inhoudelijk en financieel) zijn de gemeenteraad geboden of zijn voorhanden geweest om het voorstel te beoordelen?
31. Heeft de gemeenteraad gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aanvullende informatie op te vragen ten behoeve van de beoordeling van het voorstel?
32. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om dit voorstel te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?

1.3. Uitvoering van het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd door BMC Onderzoek in opdracht van de rekenkamercommissie Papendrecht. Namens BMC Onderzoek was ir. Rob van 't Zand projectleider/onderzoeker en ir. Anton Dekkers onderzoeker.

1.4. Opbouw van het onderzoek

De opzet en de aanpak van het onderzoek is gepresenteerd aan het managementteam en ambtelijk contactpersoon van gemeente Papendrecht op 13 februari 2019. Daarnaast heeft met raadsleden een werkatelier plaatsgehad op 4 maart 2019 waar inzicht is gegeven in het werkveld en waar is ingegaan op de huidige en gewenste rol van de raad.

Voor een onderzoek in Papendrecht naar 'Grip op ICT?' is de regionale samenwerking in de Drechtsteden cruciaal. Veel taken op het gebied van ICT zijn binnen de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden belegd. In het onderzoek is daarom veelal het perspectief gebruikt 'ICT in Drechtsteden', 'ICT in Papendrecht' en de 'Betrokkenheid van de raad'.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van documentstudie, interviews en een casestudy. De focus van het onderzoek ligt op het tijdvak 2016 tot en met 2018. De interviews met betrokkenen zijn in april en mei 2019 gehouden.

Documentstudie

Het onderzoek is van start gegaan met het bestuderen van de relevante documenten, zoals beleidsafspraken, voortgangsrapportages, afsprakenkaders, uitvoeringsprogramma's en beleidsplannen van gemeente Papendrecht en van Drechtsteden. Hiermee is een beeld ontstaan van de aansturing, uitvoering en verantwoording van ICT-beleid en -projecten. In bijlage 2 is een lijst opgenomen van ontvangen documenten.

Interviews

Na de documentstudie zijn interviews gehouden met bestuurders en betrokken ambtelijk medewerkers uit gemeente Papendrecht en regionale functionarissen uit Drechtsteden. In bijlage 3 van dit rapport staat wie er is geïnterviewd.

Bevindingen

Voor de beoordeling van het ICT-beleid is een normenkader opgesteld. Het normenkader (inclusief beantwoording) is weergegeven in bijlage 1.

De bevindingen zijn voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan de betrokkenen en na verwerking van de reacties zijn conclusies en aanbevelingen toegevoegd.

1.5. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de bevindingen weer naar aanleiding van de documentstudie en interviews. Hoofdstuk 3 bevat de analyse, hoofdstuk 4 bevat de conclusies en hoofdstuk 5 de aanbevelingen.

2. Bevindingen

De bevindingen zijn ingedeeld in drie blokken, te weten 'ICT in Drechtsteden', 'ICT in Papendrecht' en de 'Betrokkenheid van de raad'. En binnen ieder blok is gekeken naar de kwaliteit en sturing op de dagelijkse praktijk (beheer) en naar de manier waarop veranderingen worden bewerkstelligd (vernieuwing).

Dit betekent dat de bevindingen als volgt zijn ingedeeld:

ICT in Drechtsteden

1. Kwaliteit en sturing van beheer
2. Kwaliteit en sturing van vernieuwing

ICT in Papendrecht

1. Kwaliteit en sturing van beheer
2. Kwaliteit en sturing van vernieuwing

Betrokkenheid van de raad

1. Betrokkenheid bij beheer
2. Betrokkenheid bij vernieuwing
3. Casus

De bevindingen bevatten objectief vastgelegde feiten die tijdens het onderzoek verzameld zijn. Om te komen tot deze feiten, is de ontvangen documentatie bestudeerd en is informatie gebruikt die is opgehaald tijdens interviews

2.1. ICT in Drechtsteden

2.1.1. Kwaliteit en sturing van beheer

Doel

Het bieden van betrouwbare dienstverlening en een aantoonbaar niveau van informatievoorziening ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijke taken. Dit voor de taken en bevoegdheden die aan de GR Drechtsteden zijn toegekend¹.

---

¹ In Artikel 7 van de Gemeenschappelijke Regeling worden de taken geduid op het gebied van ICT waarvoor Drechtsteden verantwoordelijk is:

- *Het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van informatisering, waaronder:*
  - *Informatieanalyse en –advies*
  - *Gegevensbeheer*
- *Het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van automatisering, waaronder:*

i. Technisch beheer

ii. Helpdesk

iii. Functioneel beheer

iv. Automatiseringsbeleid

Norm

De te leveren dienstverlening voor informatievoorziening is vastgelegd, inclusief de kwaliteitsafspraken. Daarover wordt gerapporteerd aan gemeente Papendrecht. De interne procedures binnen GR Drechtsteden om dit te borgen zijn beschreven en worden gehanteerd.

Deelvragen

Hoofdvraag 1b. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van ICT-dienstverlening?

Deelvragen

5. In hoeverre is de ICT-dienstverlening van de gemeente Papendrecht van voldoende niveau in relatie tot de gemeentelijke ambities? Zijn er servicenormen afgesproken en in hoeverre wordt daaraan voldaan?
6. Is business continuity management ingericht en zijn risico's vertaald naar concrete, uitvoerbare maatregelen?
7. Voldoen de privacywaarborging, informatiebeveiliging en security aan de algemeen geaccepteerde normen, bijvoorbeeld AVG, BIG?
8. Voldoen de processen van het beheer van de informatievoorziening aan de normen van ITGC (IT General Controls)?
9. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT (GOING CONCERN/RUN) begroot, wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?

Bevindingen

Continuïteit

De continuïteit van ICT-systemen wordt in alle gesprekken essentieel genoemd. Als deze systemen uitvallen is zowel de dienstverlening als de interne bedrijfsvoering fors verstoord. Deze continuïteit wordt door het ServiceCentrum Drechtsteden (SCD) geleverd. De afspraken zijn vastgelegd in Service Level Agreements en hierover wordt maandelijks gerapporteerd. Tekenend voor de stabiele omgeving is dat alle geïnterviewden zich het ene grote incident uit maart 2018 kunnen herinneren, maar verder positief zijn over de performance van de basis-ICT.²

Deze continuïteit is ook geconstateerd in een eerdere onderzoek³ naar de dienstverlening vanuit GR Drechtsteden.

Informatiebeveiliging en privacy

Geconstateerd is dat de functionarissen met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy binnen Drechtsteden zijn benoemd, dat het beleid vanuit de gedachte van risicomanagement conform gangbare normen (ISO, BIG, AVG) is vastgesteld en dat procedures en verbeterplannen worden gevolgd. Zo is er een verwerkingsregister

---

² De basis-ICT is beschreven in de PDC van Drechtsteden en bestaat grofweg uit serverpark, netwerk, printers en werkplek met daarop applicaties voor kantoorautomatisering en het leeuwendeel van het technisch applicatiebeheer. Met name vakapplicaties die verschillend zijn voor de deelnemers vallen niet onder basis-ICT. Het functioneel beheer van deze applicaties wordt door de deelnemers zelf uitgevoerd.

³ 'IT sourcing strategie Drechtsteden', KPMG uit 2017.

gepubliceerd in het kader van de AVG, zijn er pentesten⁴ uitgevoerd en wordt gewerkt aan een TPM-verklaring⁵. Ook zijn er geen ernstige incidenten gerapporteerd.

In het kader van dit rekenkameronderzoek is geen onderzoek gedaan naar de inhoudelijke kwaliteit van de informatiebeveiliging en privacybescherming binnen Drechtsteden.

Processen

Binnen SCD wordt planmatig gewerkt, gebaseerd op ITIL⁶. Er bestaat een servicecatalogus waarin klantprocessen zijn beschreven, er is een Producten en Diensten Catalogus en er wordt maandelijks gerapporteerd over de geleverde prestatie. Ook is er een accountmanager vanuit SCD die via de functioneel beheerders en informatiemanager van de gemeenten als contactpunt fungeert.

Middelen

De verrekening voor basis ICT-dienstverlening² met SCD vindt plaats volgens afgesproken verdeelsleutels en bestaat uit vaste en variabele kosten. Dit proces is beschreven⁷ en is voor de geïnterviewden een inzichtelijk proces. In 2018 bedroeg de verrekening met Drechtsteden:

- Vaste bijdrage voor het basispakket: € 840.597,-. Dit bedrag bestaat uit een bijdrage conform begroting, minus een gecrediteerd bedrag voor een ICT-ingroeimodel.
- Variabele bijdrage, waaronder (mobiele) telefonie: € 183.269,-
- Regionaal informatisering project portfolio bijdrage € 6,50 per inwoner. Dit bedrag is bestemd voor vernieuwingen.

Daarnaast zijn er kosten die aan gemeente Papendrecht afzonderlijk worden doorbelast vanuit Drechtsteden naast deze twee posten. Dit betreft bijvoorbeeld kosten voor fysieke werkzaamheden aan de kabelinfrastructuur voor de tijdelijke verhuizing en licentiekosten voor diverse applicaties waaronder iBabs (2018: € 12.478,-), Key2Burgerzaken (2018: € 35.188,-) en enkele kleine applicaties.

Verbinding met gemeente Papendrecht

Gemeente Papendrecht is zowel klant als eigenaar van GR Drechtsteden. Dit maakt dat er een overlegstructuur is, waarbij het onderwerp ICT aan meerdere tafels wordt besproken. Bestuurlijk kent men het Drechtstedenbestuur en de Drechtstraad⁸ met een aantal lokale raadsleden. De Drechtstraad werkt met een stemgewicht en kent zo een directe verbinding met de gekozen gemeenteraden. Op ambtelijk managementniveau bestaat het ONS-D (Overleg Netwerk Secretarissen Drechtsteden), waarin de gemeentesecretarissen zitting hebben en het regionaal MT Bedrijfsvoering met de afdelingshoofden met bedrijfsvoering in hun portefeuille. Inhoudelijk gaat het in het IPD (Informatie Platform Drechtsteden) over informatievoorziening in de breedte en in het PIOD (Platform Informatieveiligheid Drechtsteden) specifiek over informatieveiligheid. De betrokkenheid van Papendrecht is in de overlegstructuur geregeld. De invloed hangt af van de feitelijke invulling die hieraan

---

⁴ een pentest is een penetratietest, waarbij getoetst wordt of het mogelijk is om via kwetsbaarheden in een computer of netwerk in te breken.

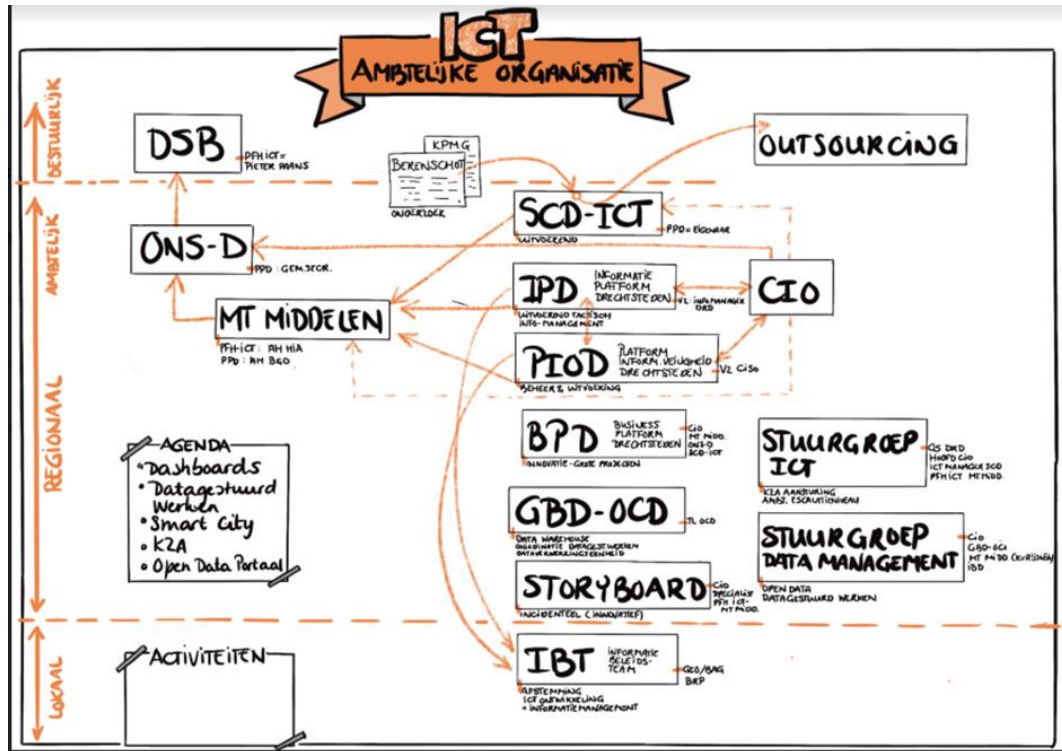
⁵ TPM: Een TPM verklaring staat voor "Third Party Mededeling". Dit is een verklaring die wordt afgegeven door een onafhankelijke audit partij die de kwaliteit van een ICT-dienst beoordeelt.

⁶ ITIL: Information Technology Infrastructure Library is een gangbaar referentiekader voor het inrichten van beheerprocessen binnen een ICT-organisatie.

⁷ Doorontwikkeling ICT-verrekeningsystematiek, Servicecentrum Drechtsteden

⁸ <https://www.drechtsteden.nl/drechtsteden/drechtraad/over-de-drechtraad>.

wordt gegeven. Onderstaand schematisch overzicht is door de ambtelijke organisatie aangereikt.

In de Drechttraad vindt formele besluitvorming plaats ten aanzien van beleid en beschikbare budgetten. Ambtelijk gezien heeft ONS-D een sleutelrol in de overlegstructuur, geadviseerd door met name het regionale MT Bedrijfsvoering. De maandrapportage over de ICT-prestaties⁹ wordt bijvoorbeeld in ONS-D geagendeerd.

Over het algemeen is men in Papendrecht tevreden over de stabiliteit van het netwerk. Wel vindt men de huidige dienstverlening van SCD te veel gericht op standaardisatie en ervaart men te weinig flexibiliteit. Dit uit zich bijvoorbeeld in de service en prijsstelling bij de aanschaf van smartphones¹⁰.

2.1.2. Kwaliteit en sturing van vernieuwing

Doel

Het doorontwikkelen van de informatievoorziening ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijke taken op een zodanige wijze dat de maatschappelijke doelstellingen van de gemeenten worden ondersteund op een toekomstbestendige wijze. Dit voor de taken en bevoegdheden die aan de GR Drechtsteden zijn toegekend of die in het kader van deze vernieuwing aan de GR Drechtsteden worden toegekend.

Norm

De doorvertaling van gemeentelijke doelstellingen en ontwikkelingen op het vakgebied van informatievoorziening is gemaakt voor de ICT in Drechtsteden. Deze doorvertaling is vastgesteld via beleidsdocumenten en uitvoeringsplannen. Hierin zijn verschuivingen in taken, rollen en bevoegdheden duidelijk gemarkeerd.

⁹ In deze rapportage worden de geleverde prestaties afgezet tegen de afspraken uit de Service Level Agreement.

¹⁰ Deze smartphones vallen niet onder de basis-ICT dienstverlening en de kosten hiervan worden doorbelast.

Deelvragen

Hoofdvraag 1b. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van ICT-dienstverlening?

Deelvragen

4. Zijn de visie en doelstellingen van de gemeente Papendrecht ten aanzien van ICT vastgesteld en bekend?
10. Is er een periodieke actualisatie van het veranderportfolio?
11. Is dit afgeleid van de gemeentelijke doelstellingen?
12. Is het veranderportfolio een gezamenlijk plan van de uitvoerende afdelingen en de i-organisatie?
13. Wordt de voortgang van het veranderportfolio gemonitord en aan wie wordt gerapporteerd?
14. Welke methoden/technieken/metrieken (bijvoorbeeld waterval, agile, hybride) voor het voortbrengingsproces worden gehanteerd en wat wordt hiervan gemonitord?
15. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT begroot (CHANGE), wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?

Hoofdvraag 3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?

Deelvraag

21. In hoeverre anticipeert de gemeente Papendrecht op toekomstige ontwikkelingen in de gemeentelijke omgeving (Omgevingswet, sociaal domein, informatiebeveiliging, et cetera)?

Hoofdvraag 4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Deelvraag

24. Wat is er nodig voor een toekomstbestendige koppeling tussen beleid, informatie en ICT?

Bevindingen

Visie op ICT

In juli 2018 heeft de Drechtraad de informatievisie¹¹ vastgesteld, waarin is aangegeven hoe ICT kan bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de Drechtsteden.

Transitieplan ICT Verandert

De komende periode gaat op basis van de informatievisie een majeure operatie plaatsvinden binnen ICT Drechtsteden: Transitieplan ICT Verandert. De uitwerking van dit plan zal van grote invloed zijn op het functioneren van de ICT binnen Drechtsteden. In het kader van dit rekenkameronderzoek is dit plan inhoudelijk niet getoetst.

Met dit plan wordt beoogd om veranderingen in zowel techniek als organisatie te bewerkstelligen en daarmee ICT Drechtsteden toekomstbestendig in te richten en de wendbaarheid en flexibiliteit te vergroten. De informatievisie is door de Drechtraad in juli 2018 vastgesteld. Dit daarop gebaseerde transitieplan is ter informatie aan de Drechtraad aangeboden.

---

¹¹ Informatievisie Drechtsteden, ondertitel 'Slimmer combineren, slimmer werken' van maart 2018.

Sturing op vernieuwing

Om te sturen op vernieuwingen binnen ICT Drechtsteden wordt gewerkt met een projectportfolio. Dit portfolio wordt beheerd door de CIO¹² en rechtstreeks ingebracht en besproken in ONS-D, waar andere documenten veelal via het regionale MT Bedrijfsvoering gaan als voorportaal. De afweging die leidt tot het plaatsen van projecten op deze lijst is voor geïnterviewden uit Papendrecht niet helemaal inzichtelijk.

Het management van Papendrecht geeft aan een vernieuwingsimpuls aan de regio te willen geven en initiatieven te nemen om (mede) agenda bepalend te zijn.

Storyboard

Om invulling te geven aan de wens om minder strak op standaardisatie te sturen wordt sinds enige tijd het mechanisme van het 'Storyboard' gehanteerd. Met een storyboard kan een deelnemer een voorstel indienen tot een vernieuwing, die niet door alle deelnemers hoeft te worden overgenomen. Het storyboard wordt getoetst aan functionele en technische wensen en eisen. Het principe wordt als positief ervaren, de ervaringen met de uitwerking zijn wisselend. Waar de stuurgroep het als positief ervaart dat de inbrenger verantwoordelijk blijft en dat echt gezocht wordt naar de mogelijkheden, zo ervaren de inbrengers vanuit Papendrecht dat je moet blijven 'leuren' met je idee en dat er toch wel veel beperkingen zijn. Dit is een reden geweest voor Papendrecht om een ingebracht idee voor een soort app-store niet door te zetten.

Informatiebeveiliging en Privacy

Dit onderwerp kent een eigen overleg en is goed belegd. In dit overleg wordt gewerkt met een agendabundel. Er wordt gerapporteerd over incidenten en er wordt gestuurd op vernieuwing in de informatiebeveiliging conform nieuwe normen.

Middelen

Aan structurele middelen dragen alle deelnemers € 6,50 per inwoner per jaar bij voor het I-projectportfolio. Dit budget is bestemd voor het realiseren van vernieuwingen.

Klant Zaak Archiefsysteem

Recent is het Klant Zaak Archiefsysteem vernieuwd. Bij de aanbesteding is uitgegaan van een gelijksoortige inrichting bij alle deelnemers. De realiteit is dat er verschillen in werkwijze zijn tussen de deelnemers. Een voorbeeld is dat het afhandelen van de werkvoorraad bij sommige deelnemers via meerdere schijven loopt en bij andere deelnemers, waaronder Papendrecht, via één schijf. De diversiteit die dit met zich meebrengt is door de deelnemers en de leverancier onderschat. Het gevolg is dat de implementatie complexer was dan verwacht en dat deze niet conform planning is gerealiseerd.

Verbinding met gemeente Papendrecht

De mogelijkheden tot vernieuwingen worden besproken in meerdere overlegvormen. Ambtelijk gezien is ONS-D ook hier het hoogste gremium, de advisering loopt niet via de ambtelijke lijn vanuit Papendrecht. Vanuit de CIO worden onderwerpen direct ingebracht bij ONS-D, waarbij het collectief belang boven het belang van een individuele gemeente wordt geplaatst. Hierbij is de rol van de CIO kaderstellend voor architectuur en beveiliging en adviserend voor initiatieven tot vernieuwing die binnen deze kaders passen.

---

¹² CIO (Chief Information Officer) wordt zowel gebruikt voor de functionaris als voor de stafafdeling waar leiding aan wordt gegeven.

Het niet beschikken over een informatiemanager binnen Papendrecht doet zich bij vernieuwing gelden. De informatiemanager zou de verbinding zijn tussen vernieuwingswensen in Papendrechtse beleidsdomeinen en de mogelijkheden vanuit Drechtsteden om hier op in te spelen en omgekeerd om de vernieuwingen vanuit Drechtsteden in Papendrecht onder de aandacht te brengen. Met name de bijdrage aan het strategisch overleg is ad-hoc ingevuld door het op dit moment ontbreken van een informatiemanager in Papendrecht.

Sinds de oprichting van GR Drechtsteden is er veel nadruk gelegd op solide beheer, architectuur en beveiliging. Ook vernieuwingen hebben lange tijd in dit teken gestaan. Volgens de geïnterviewden heeft dit gemeente Papendrecht verder gebracht dan men alleen was gekomen. Omdat men meer behoefte heeft aan flexibiliteit en snelheid wordt deze situatie nu als knellend ervaren. De beweging om dit te veranderen is in gang gezet met onder meer het Transitieplan ICT Verandert en het mechanisme van een 'Storyboard'. Evaluatie of deze initiatieven het gewenste effect brengen heeft nog niet plaatsgevonden.

2.2. ICT in Papendrecht

2.2.1. Kwaliteit en sturing van beheer

Doel

Het bieden van betrouwbare dienstverlening en een aantoonbaar niveau van informatievoorziening ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijke processen. Dit voor de taken en bevoegdheden die bovenop de dienstverlening door GR Drechtsteden komt.

Norm

De te leveren dienstverlening voor informatievoorziening is vastgelegd, inclusief de kwaliteitsafspraken. Deze wordt gemonitord en besproken met het daarvoor verantwoordelijk management. De interne procedures om dit te borgen zijn beschreven en worden gehanteerd.

Deelvragen

Hoofdvraag 1b. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van ICT dienstverlening?

Deelvragen

5. In hoeverre is de ICT-dienstverlening van de gemeente Papendrecht van voldoende niveau in relatie tot de gemeentelijke ambities? Zijn er servicenormen afgesproken en in hoeverre wordt daaraan voldaan?
6. Is business continuity management ingericht en zijn risico's vertaald naar concrete, uitvoerbare maatregelen?
7. Voldoen de privacywaarborging, informatiebeveiliging en security aan de algemeen geaccepteerde normen, bijvoorbeeld AVG, BIG?
8. Voldoen de processen van het beheer van de informatievoorziening aan de normen van ITGC (IT General Controls)?
9. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT (GOING CONCERN/RUN) begroot, wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?

Bevindingen

Binnen gemeente Papendrecht

Er worden slechts enkele taken op het gebied van ICT binnen gemeente Papendrecht ingevuld. Dit betreft met name het functioneel beheer van een aantal domeinspecifieke applicaties en het technisch beheer van enkele applicaties waaronder Key2Burgerzaken, de applicatie voor de BRP (BasisRegistratie Personen).

Dienstverlening

In gemeente Papendrecht loopt een groot deel van de dienstverlening digitaal, zoals in iedere gemeente. Er wordt gewerkt met een Programmaplan Dienstverlening 2018-2020 waarin acties worden belegd en de realisatie van het vorige actieplan is gemeld.

Volgens metingen van VNG Realisatie is in Papendrecht de burgertevredenheid over digitale dienstverlening met 7,04 hoger dan het landelijk gemiddelde van 6,82 en de digitale volwassenheid met 62% lager dan het landelijk gemiddelde van 74%¹³. Daarvoor is per gemeente en per product vastgelegd of het mogelijk is het product digitaal aan te vragen en wat het digitale volwassenheidsniveau hiervan is.

Ontsluiten informatie

Een aantal registraties wordt door gemeente Papendrecht zelf gevoerd. Dit gebeurt conform landelijke standaarden en met afspraken en procedures ten aanzien van de datakwaliteit. Het doorgeleiden van deze informatie, indien toegestaan, naar andere gebruikers kan daarom vanuit Drechtsteden worden verzorgd.

Open data

Er is geen beleid geformaliseerd ten aanzien van open data. Er worden wel enkele datasets van Papendrecht als open data aangeboden¹⁴.

Informatieveiligheid en privacy

Het informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid is binnen de Drechtsteden gezamenlijk uitgewerkt. Inhoudelijke toetsing heeft in het kader van dit rekenkameronderzoek niet plaatsgevonden. Dit beleid is formeel vastgesteld door de raad van gemeente Papendrecht. Ook de functionarissen voor deze onderwerpen zijn aangesteld.

Ten aanzien van BRP, Suwinet Inkijk en Waardedocumenten zijn de procedures voor kwaliteit, continuïteit en beveiliging beschreven en door het college vastgesteld in december 2018. De kwaliteit van adressen is boven de landelijke norm. Er is ook een gepubliceerd verwerkingsregister.

Informatiemanagement

Het niet bezet zijn van de functie van informatiemanager¹⁵ doet zich ook hier gelden. De noodzakelijke operationele taken zijn belegd en verdeeld over andere functionarissen die geregeld bij elkaar komen. Het bewaken van het overzicht en de integraliteit is hiermee niet eenduidig belegd.

Middelen

---

¹³ Bron: VNG Realisatie www.waarstaatiegemeente.nl.

¹⁴ open data worden onder meer gepubliceerd via de landelijke open-data-platforms www.dataplatform.nl en www.data.overheid.nl.

¹⁵ een in Drechtsteden gehanteerde omschrijving van Informatiemanagement: "het taakgebied dat gericht is op de visie en strategie op de informatievoorziening en ICT, de vertaling hiervan naar kaders en plannen voor de uitvoering, de inrichting van de informatiehuishouding, de inrichting van de organisatie van de informatievoorziening (dus ook van functioneel beheer) en de sturing van de informatievoorziening en ICT-dienstverlening in de rol als opdrachtgever."

Naast de doorbelasting vanuit GR Drechtsteden zijn er lokale formatiekosten van € 160.000,- voor ureninzet, verdeeld over meerdere functies (ENSIA, AVG, etc.) en lokale niet-formatie gebonden kosten van € 250.000,- voor zaken als melddesk, parkeersysteem, procura verkiezingen, nedgraphics, BIS, etc.

De totale kosten aan ICT bedragen daarmee € 1.700.000,- wat neerkomt op een gemiddelde van ongeveer € 52,- per inwoner.

In de begroting van 2019 is een bedrag voor Informatisering opgenomen van € 2.000.000,- en voor Automatisering van € 1.900.000,-, opgeteld € 3.900.000,-. Dit grote verschil wordt veroorzaakt doordat in dit bedrag ook andere dienstverleningsonderdelen vanuit Servicecentrum Drechtsteden (zoals facilitaire zaken, communicatie, juridische zaken en inkoop) zijn meegenomen. Er is aangegeven dat in 2020 de opzet van de overhead wordt gezien.

2.2.2. Kwaliteit en sturing van vernieuwing

Doel

Het doorontwikkelen van de informatievoorziening ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijke taken op een zodanige wijze dat de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente worden ondersteund op een toekomstbestendige wijze. Dit vanuit het perspectief van de integrale Papendrechtse eindverantwoordelijkheid, waarbij dit op onderdelen bij GR Drechtsteden kan zijn belegd.

Norm

De doorvertaling van gemeentelijke doelstellingen en ontwikkelingen op het vakgebied van informatievoorziening is gemaakt voor gemeente Papendrecht. Deze doorvertaling is vastgesteld via beleidsdocumenten en uitvoeringsplannen van gemeente Papendrecht of via GR Drechtsteden.

Deelvragen

Hoofdvraag 1a. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening?

Deelvragen

1. Wat is het gemeentelijke informatiebeleid van de gemeente Papendrecht? Hoe en door wie wordt dat vastgesteld?
2. Draagt het gemeentelijke informatiebeleid voldoende bij aan de primaire gemeentelijke taken en ambities van de gemeente Papendrecht en aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Papendrecht?
3. Hoe verloopt de interne communicatie met het management omtrent de voortgang op ICT-doelstellingen?

Hoofdvraag 2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?

Deelvraag

17. Op welke manier zijn het college en de ambtelijke organisatie betrokken bij de vorming en uitvoering van de informatievoorziening en het informatiebeleid?

Hoofdvraag 3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?

Deelvraag

21. In hoeverre anticipeert de gemeente Papendrecht op toekomstige ontwikkelingen in de gemeentelijke omgeving (Omgevingswet, sociaal domein, informatiebeveiliging, et cetera)?

Hoofdvraag 4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Deelvragen

23. Benoem de risico's: wordt er voldoende vernieuwd?
24. Wat is er nodig voor een toekomstbestendige koppeling tussen beleid, informatie en ICT?
25. Welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld om op het gebied van digitalisering toekomstbestendig te zijn?

Bevindingen

Binnen gemeente Papendrecht

Innovatie is sterk gedreven vanuit de CIO van Drechtsteden. Vanuit dit team is expertise en zicht op landelijke ontwikkelingen en trends zoals Common Ground. Papendrecht speelt hierbij een bescheiden rol. Het management geeft aan om hier stappen in te gaan maken en op kritisch constructieve wijze de dialoog met Drechtsteden aan te gaan. Men vindt de ontwikkelingen in regioverband te traag gaan.

Informatiebeleidsplan

In juli 2018 is het 'Informatiebeleidsplan gemeente Papendrecht' door het college vastgesteld. In dit document is aangegeven dat het een aanvulling is op het regionale informatiebeleidsplan, waarin dieper wordt ingegaan op het strategisch beleid, de organisatie van de informatievoorziening en de gebruikers.

In dit informatiebeleidsplan staan ambities geformuleerd om nieuwe (technologische) mogelijkheden op het gebied van digitalisering te benutten. Er is geen concretisering hoe dit, in samenspraak met Drechtsteden, te realiseren.

Informatiemanager

In meerdere documenten en externe onderzoeken¹⁶ is vastgesteld dat het hebben van een lokale informatiemanager van belang is bij het succesvol doorontwikkelen van informatievoorziening in Drechtsteden. Binnen Papendrecht is deze functie na een tijdelijke bezetting sinds een aantal maanden niet bezet. De vacature heeft uitgestaan, maar het is niet gelukt om deze in te vullen.

Geo informatiebeleid

In gemeente Papendrecht is veel aandacht gegeven aan het geo informatiebeleid. Het geo informatiebeleid is een verdieping van het generieke informatiebeleid. De doelstellingen die in dit beleid zijn beschreven passen in de ontwikkellijn van Drechtsteden en in de landelijke ontwikkellijn. Papendrecht loopt hiermee voorop in de regio. Het college is vooraf gekend in de startnotitie en heeft later dit geo beleidsplan geaccordeerd. De raad is noch bij de startnotitie noch bij de vaststelling om instemming gevraagd. De extra middelen die nodig zijn om deze ambities waar te maken zijn meegenomen bij de kadernota.

---

¹⁶ 'Inrichting informatiemanagement in de Drechtsteden', Berenschot, juli 2017.

Datagedreven werken

In 2017 is in het kader van datagestuurde werken een aantal opdrachten uitgezet bij het Onderzoekscentrum Drechtsteden. Dit betreft bijvoorbeeld het verder aanvullen van de indicatoren op de website "waarstaatjegemeente.nl". Ook in 2018 is met begeleiding van adviesbureau Ynformed een aantal pilots geweest met betrekking tot datagedreven werken, maar deze hebben niet geleid tot structurele opvolging. Momenteel wordt met het Onderzoekscentrum Drechtsteden gewerkt aan een pilot leegstand.

2.3. Betrokkenheid van de raad

2.3.1. Betrokkenheid bij beheer

Doel

De raad is betrokken bij ICT zodat de kaderstellende en controlerende rol van de raad is ingevuld.

Norm

De raad wordt tijdig en adequaat geïnformeerd. Het onderwerp ICT wordt behandeld in de P&C cyclus, inclusief financiën en potentiële risico's.

Deelvragen

Hoofdvraag 2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?

Deelvragen

16. Hoe ziet de rolverdeling op het terrein van beleid en informatievoorziening tussen het samenwerkingsverband Drechtsteden en de gemeente Papendrecht eruit?
18. Op welke manier wordt de gemeenteraad in staat gesteld om kaders te stellen en te controleren op de informatievoorziening en ICT van de gemeente Papendrecht? Hoe wordt de gemeenteraad voorzien van informatie daarover?
19. Is er voldoende kennis in de raad om a) haar controlerende taak uit te voeren, en b) het gesprek te kunnen voeren om richtinggevende uitspraken te doen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening?

Hoofdvraag 3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?

Deelvragen

22. Op welke manier zijn inwoners, bedrijven en organisaties betrokken bij de totstandkoming van het beleid en informatievoorziening?
26. Welke informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen zijn in 2016, 2017 en 2018 aan de gemeenteraad voorgelegd? Geef daarbij aan:
  - a. Datum
  - b. Eventueel referentienummer uit het Raadsinformatiesysteem
  - c. Een korte omschrijving van het plan of investering
  - d. Beschrijving van de kaders (inhoudelijk en financieel) die de gemeenteraad zijn geboden of voorhanden hadden om het plan of de investering te beoordelen
27. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?

28. Welke verbeteringen kunnen worden aangebracht rond het voorleggen van informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen door het bestuur en het beoordelen daarvan door de gemeenteraad?
29. Hoe is de bestuurlijke stukkenstroom verlopen rond het raadsvoorstel O.9 zoals besproken in de Commissievergadering Samenleving van 7 februari 2019?
  - a. Welke stappen zijn genomen vanaf ambtelijk voornemen tot het opstellen van het raadsbesluit?
  - b. Welke inhoudelijke overwegingen hebben een rol gespeeld bij de motivatie ervan?
30. Welke kaders (inhoudelijk en financieel) zijn de gemeenteraad geboden of zijn voorhanden geweest om het voorstel te beoordelen?
31. Heeft de gemeenteraad gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aanvullende informatie op te vragen ten behoeve van de beoordeling van het voorstel?
32. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om dit voorstel te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?

Bevindingen

Drechtraad

De verantwoordelijkheden en taken ten aanzien van ICT zijn belegd bij GR Drechtsteden en de kaderstellende en controlerende rol is daarbij belegd bij de Drechtraad. In Artikel 7 van de Gemeenschappelijke Regeling worden deze ICT taken nader gedefinieerd. Deze rol ligt dus niet bij de raad van Papendrecht. De informatie van wat wordt besproken in de Drechtraad is voor raadsleden beschikbaar via het raadsinformatiesysteem van de Drechtraad¹⁷.

Informatievoorziening en ICT als agenda-onderwerp in de raad

Het onderwerp Informatievoorziening of ICT is recentelijk geen expliciet onderwerp geweest in de raad; er is geen overkoepelende visie of beleid vastgesteld voor het werkveld. Wel zijn er onderdelen van het informatiebeleid aan de orde geweest of zijn delen van de informatievoorziening besproken als onderdeel van een beleidsdossier. Een voorbeeld uit de eerste categorie is het informatiebeveiligingsbeleid, een voorbeeld uit de tweede categorie is de dienstverleningsvisie.

Er zijn in de onderzoeksperiode geen kennissessies of beeldvormende overleggen geweest tussen de raad en het college waarin het onderwerp ICT is besproken.

Onderwerpen in de raad met ICT component

De ambtelijke organisatie heeft onderstaande onderwerpen aangedragen die met de raad zijn gedeeld, waarbij ICT een grote rol speelt.

De raadsvraag ten aanzien van de ICT veiligheid van rioolgemalen¹⁸ is adequaat beantwoord. Ook de procedures ten aanzien van deze ICT veiligheid zijn adequaat.

Een motie ten aanzien van openbaar WiFi in het centrum van Papendrecht is afgewezen middels een raadsbrief van 26 februari 2018.

Bij de zienswijze van de raad op deelneming in BV (juridische entiteit detacheringen) door GR Drechtsteden van 14 december 2017 speelt het onderwerp ICT een grote rol. De raad

---

¹⁷ https://webdiensten.drechtsteden.nl/pls/idad/!mozegemmb_risportaal.toonpagina?F_PAGINA=1250.

¹⁸ Raadsinformatiebrief ICT veiligheid rioolgemalen, 10-10-2017.

van Papendrecht heeft haar bedenking uitgesproken naar de Drechtraad omtrent de noodzaak tot het oprichten van een aparte juridische entiteit voor detacheringen. In het raadsbesluit is aangegeven dat de raad van Papendrecht het argument dat verouderde ICT vraagt om een aparte juridische entiteit onvoldoende onderbouwd vindt. Ondanks deze bezwaren heeft de Drechtraad op 6 maart 2018 ingestemd met deelneming.

Puur Papendrecht is een door de gemeente ondersteund digitaal platform waarin bewoners en plaatselijke bedrijf(jes) elkaar kunnen ontmoeten. De raad is over dit initiatief onder meer geïnformeerd in een brief dd. 22 november 2018, waarin meerdere participatie initiatieven zijn beschreven.

Dienstverlening

In januari 2016 heeft de raad het programmaplan Dienstverlening 2016-2018 vastgesteld. Op 13 maart 2018 is de raad geïnformeerd over het programmaplan Dienstverlening 2018-2020. Dit nieuwe plan bouwt verder op de oude uitgangspunten en geeft de voortgang ten opzicht van dit oude plan weer. Onderdeel van dit plan is digitale dienstverlening en digitale inclusie¹⁹. Verder is verantwoording ten aanzien van dienstverlening een onderwerp in de reguliere P&C-cyclus.

Werkatelier:

Op 4 maart 2019 is een werkatelier voor de raad georganiseerd door de rekenkamercommissie Papendrecht om hen te informeren over de ontwikkelingen in het werkveld en is ingegaan op hoe de raad invulling geeft aan zijn kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van ICT en hoe men dit in de toekomst zou willen. De hele raad was uitgenodigd en er waren 5 raadsleden aanwezig.

Tijdens dit werkatelier zijn twee bevindingen gedaan:

De aanwezige raadsleden hebben behoefte aan meer feitelijke onderbouwing van voorstellen. Er is niet bekend welke informatie (intern) aanwezig is, of deze voor hen toegankelijk is en hoeveel inspanning het ambtelijk kost om deze te presenteren. De suggestie wordt gedaan om een informatie analist vanuit Papendrecht of Drechtsteden in gesprek met de raad de vraag goed te laten articuleren en data-inzichten te laten genereren.

De relatie met de Drechtraad is complex volgens de raadsleden. De informatie over wat daar besproken en besloten wordt op het gebied van ICT is beschikbaar, het vraagt echter wel een actieve houding van raadsleden om deze te achterhalen. Raadsleden van Papendrecht kunnen de stukken via het raadsinformatiesysteem van de Drechtraad inzien. In de commissie ABZ is een vast agendapunt "Terugblik en voorbereiding Drechtstedendinsdag" in de week voorafgaand aan de Drechtraad of wordt er speciaal een commissievergadering hiervoor ingepland. In de praktijk vervalt deze regelmatig en komt de 'aansluiting' niet helemaal uit de verf.

Informatieveiligheid en privacy

De raad is 22 mei 2018 geïnformeerd over informatieveiligheid. In deze bijeenkomst zijn de ontwikkelingen geschetst en is de verantwoordelijkheid van de raad ten aanzien van dit thema toegelicht.

De raad van Papendrecht heeft op 7 juni 2018 ingestemd met het privacybeleid dat samen met Drechtsteden is opgesteld. Hiermee is aan een formele eis vanuit de AVG voldaan.

---

¹⁹ Digitale inclusie houdt in dat iedereen mee kan doen, ook de digitaal minder vaardigen.

Kennissessies over ontwikkelingen

Er worden regelmatig kennissessies georganiseerd vanuit Drechtsteden over bijvoorbeeld digitale identiteit of blockchain op basis van open inschrijving om nieuwe ontwikkelingen te schetsen. Deze zijn niet specifiek voor de raad, maar staan wel voor hen open.

Check op ICT-paragraaf in raadsvoorstellen

Er vindt geen specifieke controle plaats of ICT in raadsvoorstellen voldoende is meegenomen. Het wordt gezien als de verantwoordelijkheid van de steller om de raad een integraal beeld te geven. Middels trainingen wordt aandacht besteed aan de politieke sensitiviteit en integraliteit van dergelijke stukken.

Planning en control cyclus

In de planning en control cyclus wordt het onderwerp ICT als onderdeel van de bedrijfsvoering meegenomen. Zo is in het programmaplan 2017 informatieveiligheid expliciet toegelicht op pag. 71. Er wordt niet middels een specifieke paragraaf structureel aandacht besteed aan het onderwerp ICT.

2.3.2. Betrokkenheid bij vernieuwing

Doel

De raad is kaderstellend voor het opereren van de gemeente Papendrecht. Bij het vaststellen van ambities en vernieuwingen speelt informatievoorziening in toenemende mate een rol. Het doel van de betrokkenheid van de raad bij vernieuwing op het gebied van informatievoorziening is dat de raad deze kaderstellende rol invult.

Norm

Voor nieuw beleid wordt de raad adequaat geïnformeerd. Dit betekent dat indien van toepassing in nieuw beleid expliciet op de consequenties voor informatievoorziening wordt ingegaan.

Deelvragen

Hoofdvraag 2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?

Deelvragen

19. Is er voldoende kennis in de raad om a) haar controlerende taak uit te voeren, en b) het gesprek te kunnen voeren om richtinggevende uitspraken te doen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening?
20. Heeft de gemeenteraad een voorkeur hoe ze de randvoorwaarden voor de kaderstellende en controlerende rol in wil vullen?

Hoofdvraag 3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?

Deelvraag

22. Op welke manier zijn inwoners, bedrijven en organisaties betrokken bij de totstandkoming van het beleid en informatievoorziening?

Hoofdvraag 4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Deelvraag

25. Welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld om op het gebied van digitalisering toekomstbestendig te zijn?

Bevindingen

Drechtraad

In juli 2018 is door de Drechtraad de informatievisie vastgesteld. De visie is uitgewerkt in het 'Transitieplan ICT Verandert' dat op 6 december 2018 ter informatie aan de Drechtraad is aangeboden. Zowel de informatievisie als het transitieplan zijn toegankelijk voor Papendrechtse raadsleden. Vanuit de Drechtraad is een extra informatiebijeenkomst over dit onderwerp georganiseerd die voor alle raadsleden uit de regio toegankelijk was. Deze bijeenkomst was in Papendrecht.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord worden de mogelijkheden die digitalisering biedt voor het oplossen van maatschappelijke vragen niet expliciet genoemd. Er is daardoor vanuit bestuurlijke doelstellingen geen 'kapstok' voor digitale vernieuwing.

Onderwerp op agenda

Voor vernieuwing in het bedrijfsvoeringsdeel van ICT ligt de verantwoordelijkheid buiten de raad van Papendrecht. Daar waar keuzes en ambities voor beleidsdoelen directe invloed hebben op ICT valt het onderwerp wel onder de kaderstellende rol van de raad. Een voorbeeld zijn te maken keuzes met betrekking tot de omgevingswet en de consequenties voor de digitale ondersteuning hierbij. Er vindt nu geen actieve bespreking of kennisuitwisseling plaats in de raad met betrekking tot vernieuwing met behulp van ICT; het onderwerp wordt noch structureel noch incidenteel geagendeerd.

Betrokkenheid inwoners

In een brief aan de gemeenteraad van 27 november 2018 wordt de raad meegenomen in de stand van zaken met betrekking tot (inwoners)participatie. In dit overzicht staat geen betrokkenheid bij de totstandkoming van het beleid voor informatievoorziening.

Data inzichten

Er is op ambtelijk niveau bij zowel Papendrecht als bij de andere gemeenten binnen de Drechtsteden een ambitie om meer te doen met datagedreven werken. Met de komst van het Smart Data Center binnen Drechtsteden groeien de mogelijkheden hiervoor. Het is nog niet duidelijk welke mogelijkheden dit in de toekomst gaat bieden om deze data inzichten toe te passen in de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

2.3.3. Casus

Omschrijving

De casus is een aanvullende subsidievraag voor Sterk Papendrecht voor € 380.000,-, waarvan € 65.000,- voor de aanschaf van een ICT-systeem. Dit betreft het raadsvoorstel O.9 zoals besproken in de Commissievergadering Samenleving van 7 februari 2019. De vraag is welke rol de raad in dit besluit heeft ten aanzien van het ICT-systeem en hoe de raad hierbij is geïnformeerd.

Bevindingen

De "Integrale subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht" is voorafgaand aan bovenstaande vraag aangeboden aan de raad. In deze aanvraag is in hoofdstuk 5.2 "Implementatie nieuw cliënten dossier" een onderbouwing gegeven voor de wenselijkheid

van deze investering van € 65.000,-. Ook is daar aangegeven dat deze eenmalige uitgave via een aanvullende subsidie aan de raad zal worden voorgelegd.

In de aanvullende subsidievraag van februari 2019 is de inhoudelijk onderbouwing van de ICT-investering niet toegelicht en is in de ICT paragraaf geen expliciete verwijzing naar de integrale subsidieaanvraag opgenomen. In de “Integrale subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht” is de raad wel geïnformeerd over de ICT ontwikkelrichting.

3. Analyse

In dit hoofdstuk wordt de situatie geanalyseerd aan de hand van de bevindingen uit hoofdstuk 2 vanuit de onderzoeksvraagstelling en vanuit de beantwoording van de deelvragen zoals deze in bijlage 1 is opgenomen. Hierbij worden drie perspectieven gebruikt:

1. De grip op ICT in Drechtsteden;
2. De grip op ICT in Papendrecht;
3. De grip op ICT vanuit de raad.

3.1. De grip op ICT in Drechtsteden

Met het vormen van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden heeft Papendrecht ervoor gekozen om een deel van de bevoegdheden van de gemeente over te dragen. In het kader van dit rekenkameronderzoek is beoordeeld wat hiervan de consequenties zijn voor de centrale onderzoeksvraag die de Rekenkamercommissie Papendrecht heeft geformuleerd.

Beheer

Vanuit de bevindingen blijkt dat de kwaliteit van de door Drechtsteden geleverde basisvoorzieningen in orde is. Er is sprake van een hoge mate van continuïteit, er zijn afspraken gemaakt over het gewenste serviceniveau en hier wordt over gerapporteerd, er is een producten- en dienstencatalogus.

Ook op het gebied van informatieveiligheid en privacy is de kwaliteit geborgd. Er is gekwalificeerd personeel, procedures zijn beschreven, audits worden uitgevoerd.

De totale kosten aan ICT bedragen € 1.700.000,-. In het kader van dit rekenkameronderzoek is geen diepgaand financieel onderzoek en vergelijking met andere gemeenten uitgevoerd. Qua omvang lijkt dit een reëel bedrag. Wel zijn in begroting 2019 onder Informatisering en Automatisering veel kosten ten onrechte opgenomen; dit wordt naar verwachting in 2020 nader bezien.

Vanuit gemeente Papendrecht wordt de kwaliteit onderkend. Een verbeterpunt vanuit gemeente Papendrecht zit met name op het gebied van de beschikbaarheid en levering van middelen zoals smartphones en flexibele werkplekken. Voor het standaard aanbod aan smartphones worden de beheerkosten als hoog beschouwd en het aanbod aan werkplekken past niet bij de behoefte aan flexplekken in het gemeentehuis.

Vernieuwing

De toekomstbestendigheid van ICT staat binnen Drechtsteden op de agenda. Om hier invulling aan te geven zijn een informatievisie en een hierop gebaseerd 'Transitieplan ICT Verandert' opgesteld. Daarmee is een grote verandering voor de komende jaren in gang gezet op het gebied van technologie en organisatie binnen Drechtsteden met als

uitgangspunt om met informatietechnologie maatschappelijke meerwaarde te kunnen creëren.

Vanuit Drechtsteden wordt ook aandacht besteed aan technologische vernieuwingen, zoals onder meer blockchain en datagedreven werken.

In gezamenlijk overleg met de deelnemende gemeenten worden onderwerpen als de omgevingswet en andere landelijke ontwikkelingen opgepakt. Het voordeel is dat er aandacht en expertise wordt gebundeld om deze veranderingen te implementeren, het nadeel van deze gezamenlijke aanpak is dat de snelheid hierdoor lager lijkt te liggen en dat er minder ruimte is om aan te sluiten bij de specifiek Papendrechtse situatie. Het gezegde 'alleen ga je sneller, samen kom je verder' lijkt hier van toepassing. Gezien de beperkte capaciteit die in Papendrecht beschikbaar is, geeft de gezamenlijke aanpak in Drechtsteden goede waarborgen dat alle ontwikkelingen worden meegenomen.

De vraag om meer flexibiliteit en ruimte voor 'couleur locale' die vanuit gemeente Papendrecht aan Drechtsteden wordt gesteld, is opgepakt. Met zowel het 'Transitieplan ICT Verandert' als met het storyboard zijn veranderingen in gang gezet. Of deze maatregelen het gewenste effect opleveren moet zich nog bewijzen. Het transitieplan is recent geaccordeerd en nog niet geoperationaliseerd. Het storyboard-mechanisme bestaat al iets langer, maar is nog geen ingeslepen proces.

Invloed vanuit Papendrecht

Ambtelijk wil men in Papendrecht op een aantal dossiers, zoals beheer openbare ruimte, sneller gaan dan in gezamenlijk verband lijkt te kunnen. In andere dossiers, zoals de Mobile Device Management schil, is deze mogelijkheid voor verschillende snelheden wel aanwezig. Dit blijkt uit de interviews met betrokkenen en het eigen informatiebeleidsplan.

Er zijn in Drechtsteden veel overleggremia, waarin gemeente Papendrecht is vertegenwoordigd. De mate van invloed hangt vervolgens af van de inbreng die daar geleverd wordt. Het waarmaken van de ambities van gemeente Papendrecht vergt een afstemming aan Papendrechtse zijde en het gedocumenteerd inbrengen van concrete voorstellen. Deze afstemming vraagt extra inzet en een 'spin in het web' aan Papendrechtse zijde. Dit is bij uitstek een rol die past bij een informatiemanager. In de huidige situatie is de inbreng gefragmenteerd.

Het mechanisme van een storyboard is in potentie kansrijk. Gemeente Papendrecht heeft dit mechanisme nog niet met succes doorgezet, omdat er gedurende het traject veel bijkomende technische vragen op tafel kwamen. Wil een storyboard een geaccepteerd vernieuwingsinstrument worden vraagt dit inzet op twee niveaus. Op inhoudelijk niveau zal een casus compleet moeten worden uitgewerkt en besproken waarom deze al dan niet wordt aangenomen. Op procesniveau zal het instrument geëvalueerd moeten worden om te zorgen dat het 'goede gesprek' op tafel komt en de verwachtingen en verplichtingen ten aanzien van een storyboard duidelijk zijn.

3.2. De grip op ICT in Papendrecht

Beheer

Het grootste deel van de operationele activiteiten op het gebied van ICT is uitbesteed aan GR Drechtsteden. In gemeente Papendrecht worden nog enkele activiteiten zelf verzorgd.

De aansluiting tussen organisatiedoelen en informatievoorziening is ook de verantwoordelijkheid van gemeente Papendrecht.

De operationele activiteiten betreffen met name het functioneel beheer van een aantal domeinspecifieke applicaties en het technisch beheer van enkele applicaties waaronder Key2Burgerzaken, de applicatie voor de BRP (BasisRegistratie Personen). Dit komt voort uit het feit dat domeinspecifieke applicaties in de deelnemende gemeenten veelal verschillend zijn en dat rond de BasisRegistratie Personen een aantal stringente wettelijke eisen gelden. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd en er is voldoende grip op de applicaties.

De onderwerpen informatiebeveiliging en privacy zijn voor een gemeente belangrijke onderwerpen en het belang zal de komende tijd toenemen. Regelmatig zijn hierover berichten in de media. Samen met Drechtsteden geeft gemeente Papendrecht voldoende aandacht en energie aan dit onderwerp. Er is vastgesteld beleid, functionarissen zijn aangesteld, audits worden uitgevoerd. Daarnaast is de raad in een informatiebijeenkomst over dit onderwerp geïnformeerd.

Vernieuwing

Op het gebied van datagedreven werken zijn in gemeente Papendrecht, zoals in vele gemeenten, nog stappen te zetten. Het belang en de mogelijkheden worden onderkend, er zijn pilots uitgevoerd en enkele data-sets worden als open data aangeboden. Maar er is geen vastgesteld beleid waarin datagedreven werken is beschreven en waarmee beleidssturing op basis van data of de omgang met open data is geborgd.

In het algemeen is het onderwerp informatievoorziening geen groot onderwerp binnen gemeente Papendrecht. De operationele taken zijn belegd en hierop is voldoende grip. Voor een kleinere gemeente is het een complex onderwerp om het als aanjager voor vernieuwingen te gebruiken. De expertise hiervoor is niet in huis. Met een partner zoals Drechtsteden is dit wel te organiseren. Vanuit gemeente Papendrecht is men zoekende hoe de eigenstandige invloed binnen Drechtsteden optimaal aangewend kan worden.

Gemeente Papendrecht heeft een eigen informatiebeleidsplan vastgesteld. De verbinding hiervan met de verschillende beleidsterreinen is niet uitgewerkt en de mogelijkheden om met ICT vernieuwingen mogelijk te maken zijn niet vertaald in beleid. De taak om dit in te vullen, aan te jagen en te verbinden met ontwikkelingen in Drechtsteden is niet belegd. Met het toenemend belang van digitalisering voor een gemeente maakt dit gemeente Papendrecht kwetsbaar om vernieuwingen niet vroegtijdig te signaleren en in gang te zetten.

3.3. De grip op ICT vanuit de raad

In de vraagstelling van de rekenkamercommissie wordt gekeken naar de rol van de raad met betrekking tot ICT. Met betrekking tot ICT zijn een aantal taken belegd bij GR Drechtsteden en de Drechtraad in het bijzonder. Hierdoor heeft de raad van Papendrecht geen directe rol. Het onderwerp staat dan ook niet op de agenda van de raad van Papendrecht. Voor zover het de bedrijfsvoering betreft is dat begrijpelijk. Waar informatievoorziening een sterke relatie heeft met vernieuwing en beleidsdossiers is het wel een onderwerp waar de raad van Papendrecht een controlerende en kaderstellende taak heeft.

In de Drechttraad is de informatievisie en het 'Transitieplan ICT verandert' besproken. Vanuit de verschillende fracties wordt de verbinding met de raadsleden van Papendrecht verzorgd. De Papendrechtse raad als geheel is niet betrokken bij deze ingrijpende verandering en mist daarmee de mogelijkheid om desgewenst (informeel) invloed uit te oefenen.

De betrokkenheid van de raad bij het onderwerp ICT is niet groot. Uit de bevindingen blijkt dat het onderwerp ICT in de raad alleen wordt besproken als 'bijproduct' van inhoudelijke beleidsdossiers. Ook kennissessies en het werkatelier, dat in het kader van dit rekenkameronderzoek heeft plaatsgevonden, worden niet druk bezocht. Hiermee laat de raad de mogelijkheid liggen om kennis te nemen van de ontwikkelingen en om de kaderstellende rol in te vullen.

Inwoners worden niet actief betrokken bij het onderwerp ICT. Er zijn thema's waarbij de inzet van ICT een directe rol kan spelen bij het oplossen van relevante maatschappelijke vragen. Een voorbeeld zou kunnen zijn het verbeteren van de bereikbaarheid en mobiliteit met behulp van kentekenregistratie ('Smart City'²⁰) tegenover privacy. Of bijvoorbeeld vroegsignalering van het mogelijk ontsporen van jongeren tegenover eigen verantwoordelijkheid van deze jongeren. Hier heeft het betrekken van inwoners in verband met draagvlak en participatie meerwaarde. Ook een onderwerp als 'digitale uitsluiting' leent zich voor debat in een gemeenteraad.

Met de komst van datagedreven werken krijgt de raad meer mogelijkheden om op basis van feiten te sturen. Het vooraf vaststellen van KPI's²¹ en het gebruik van dashboards ondersteunt de raad bij zijn controlerende taak.

Casus

In de casus met betrekking tot de aanvullende subsidie voor Sterk Papendrecht blijkt de complexiteit van het onderwerp ICT voor de raad. Enerzijds wordt de raad gevraagd te oordelen over het grote geheel van een subsidie aan Sterk Papendrecht van meer dan 2 miljoen euro anderzijds krijgt de raad het verzoek van een vooraf aangekondigde aanvullende subsidie van € 65.000,- voor een ICT-systeem. In de verschillende voorstellen aan de raad met betrekking tot dit onderwerp kan deze complexiteit beter geduid worden om aan de raad duidelijk aan te geven in welke context de voorliggende vraag moet worden gezien.

---

²⁰ Een Smart City (slimme stad) is een stad waarbij informatietechnologie en het internet der dingen (sensoren, camera's etc.) gebruikt worden om de stad te beheren en te besturen.

²¹ KPI (key performance indicator, in het Nederlands ook wel een kritische prestatie indicator) is een vooraf afgesproken maat om te beoordelen of doelstellingen zijn behaald.

4. Conclusies

In dit rapport is verslag gedaan van het onderzoek van de rekenkamercommissie naar de grip op ICT in de gemeente Papendrecht. In dit hoofdstuk worden op basis van de verkregen informatie en de analyse conclusies getrokken en de centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord. In bijlage 1 is de beantwoording van de deelvragen opgenomen. In hoofdstuk 5 zijn de aanbevelingen geformuleerd.

Hieronder wordt vanuit de verschillende perspectieven die eerder in dit rapport zijn gehanteerd de conclusie verwoord. Daarna wordt de centrale onderzoeksvraag beantwoord.

4.1. De grip op ICT in Drechtsteden

Met het vormen van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden heeft gemeente Papendrecht ervoor gekozen om een deel van de bevoegdheden van de gemeente over te dragen. In het kader van dit rekenkameronderzoek vanuit gemeente Papendrecht is het intern functioneren van Drechtsteden niet onderzocht. Hiervoor zijn recent onderzoeken uitgevoerd door KPMG en Berenschot.

Dit rekenkameronderzoek heeft zich gericht op het resultaat van de ICT dienstverlening vanuit Drechtsteden aan de gemeente Papendrecht en op de invloed vanuit gemeente Papendrecht op de deze ICT dienstverlening.

De operationele ICT dienstverlening vanuit Drechtsteden is stabiel en solide. Deze is van een niveau dat gemeente Papendrecht alleen niet zou hebben behaald. De doorontwikkeling en toekomstbestendigheid is met het 'Transitieplan ICT Verandert' in gang gezet.

Gemeente Papendrecht wil graag een meer flexibele opstelling vanuit Drechtsteden, zodat het beter mogelijk is om de 'couleur locale' in te vullen. Het mechanisme van een storyboard komt daar in potentie aan tegemoet, maar is op dit moment nog onvoldoende doorleefd om adequaat op deze behoefte in te spelen.

4.2. De grip op ICT in Papendrecht

De operationele taken die gemeente Papendrecht zelf uitvoert, sluiten aan bij de ICT dienstverlening vanuit Drechtsteden. Ook hier is sprake van een stabiele en beheerste omgeving.

Het onderwerp ICT krijgt aandacht binnen gemeente Papendrecht. Met het opstellen van een informatiebeleidsplan zijn de ontwikkelmogelijkheden geschetst. Ook het management spreekt de ambitie uit om ICT in te zetten om beter in te spelen op beleidsdoelen. Het operationaliseren van de ambitie zal in samenspraak met Drechtsteden moeten gebeuren. Deze ambitie zal meer kracht hebben en daarmee meer invloed hebben op de koers van

Drechtsteden als in verschillende overleggremsia hetzelfde standpunt wordt ingebracht en als dit standpunt binnen gemeente Papendrecht schriftelijk is vastgesteld.

In de analyse is op meerdere punten naar voren gekomen dat een informatiemanager wordt gemist. Door gemeente Papendrecht is dit onderkend en er zijn ook pogingen gedaan om deze functie in te vullen. Met de traditionele wijze van werving en selectie is dit in de huidige arbeidsmarkt niet gelukt.

De benodigde financiële middelen voor ICT in gemeente Papendrecht zijn in control en vertonen een stabiel beeld.

4.3. De grip op ICT vanuit de raad

Met de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden heeft gemeente Papendrecht er voor gekozen om onder meer op het gebied van ICT ontzorgd te worden. De verantwoordelijkheid is daarmee overgedragen aan de Drechtraad.

Het onderwerp ICT staat slechts incidenteel op de agenda bij de raad van Papendrecht. Het onderwerp ICT krijgt dan aandacht vanuit het perspectief van bedrijfsvoering. Voor informatieveiligheid en privacy is aandacht geweest.

De invloed van ICT op beleidsdossiers vraagt een meer actieve betrokkenheid van de raad bij dit thema. Met kennisoverdracht en het schetsen van de mogelijkheden die informatie(technologie) heeft voor het beantwoorden van maatschappelijke vragen wordt ICT relevant voor de kaderstellende rol van de raad.

In de casus voor de aanvullende subsidie van Sterk Papendrecht ontbreekt het kader voor oordeelsvorming op het gebied van ICT. De raad is daardoor niet goed in staat om te oordelen over een relatief klein bedrag (€ 65.000,-). De relevante vraag aan de raad ligt bij de bovenliggende totale subsidievraag voor Sterk Papendrecht. Daar is deze aanvullende subsidie al aangekondigd en met het accorderen van deze totale subsidie is de onderliggende aanvullende subsidie de facto een hamerstuk geworden.

4.4. De centrale onderzoeksvraag

In deze paragraaf wordt de centrale onderzoeksvraag beantwoord. Deze luidt:

1. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van:
  - a. kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening?
  - b. kwaliteit van ICT-dienstverlening?
2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?
3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?
4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Vraag 1

Het onderzoek geeft het beeld van een operationeel stabiele en solide ICT-organisatie waarmee gemeente Papendrecht een goede grip op ICT heeft. Er is een onderscheidende en goed werkende keuze gemaakt met de samenwerking in GR Drechtsteden. Daarmee is de

kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening en zeker de kwaliteit van de ICT-dienstverlening op een bovengemiddeld niveau voor een gemeente met een omvang als gemeente Papendrecht.

Tegelijkertijd komt het voor een buitenstaander, zoals een raadslid, ongrijpbaar over. Dit heeft te maken met de ingewikkelde overlegstructuur binnen Drechtsteden waarbij Papendrecht zowel klant als eigenaar is, de onduidelijke invloed op gemaakte keuzes vanuit Papendrecht en de deels ontorechte classificatie van 'ICT als onderdeel van de bedrijfsvoering'. Daarom is het van belang om ICT in de juiste context te duiden.

Vraag 2

In een tijd met toenemende aandacht voor de besteding van overheidsmiddelen, het toenemende belang van goede ICT voor het functioneren van de gemeente én het zich steeds meer voordoen van maatschappelijke informatievraagstukken wordt meer betrokkenheid van en transparantie voor de raad noodzakelijk. Anders zal de raad het onderwerp ICT steeds meer vanuit onbehagen en achterdocht bezien, in plaats vanuit constructief meedenken en gericht op innovatie bij maatschappelijke vraagstukken.

Met de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden is een deel van de taken en bevoegdheden op het gebied van ICT verschoven van de raad van Papendrecht naar de Drechtstraad. Dit betekent niet dat ICT daarmee geen onderwerp meer is voor de raad van Papendrecht.

Ten eerste wordt het goed functioneren van ICT, de digitale toekomst, steeds belangrijker voor het goed functioneren van een gemeente. Vanuit deze constatering is aandacht vanuit de raad van Papendrecht voor dit onderwerp relevant, waarbij gezocht moet worden naar een specifieke agendering die aanvullend is op de gemeenschappelijke agendering op Drechtstraad-niveau.

Ten tweede is informatie(technologie) steeds vaker een drager van vernieuwingen en nauw verbonden met maatschappelijke vragen. Daarmee is het onderwerp ICT breder dan bedrijfsvoering en past het bij de rol van de raad van Papendrecht om kaders te stellen voor de ontwikkelrichting hiervan. Met deze kaders voor maatschappelijke innovatie kan gemeente Papendrecht in dialoog met Drechtsteden zoeken naar operationalisering van ICT oplossingen.

Vraag 3

Binnen gemeente Papendrecht is men zich bewust van de omgeving. Men bereidt zich voor op nieuwe wetgeving en maatschappelijke veranderingen. Dit wordt veelal opgepakt samen met Drechtsteden.

Waar het gaat om het aansluiten op landelijke systemen en uitwisseling van gegevens met maatschappelijke partners voldoet gemeente Papendrecht aan afspraken en verplichtingen.

Vanuit gemeente Papendrecht wordt zeker rekening gehouden met inwoners en bedrijven. Het dienstverleningsbeleid is gericht op klantvriendelijkheid en goede digitale dienstverlening met oog voor digitaal minder vaardigen. Het gesprek over ICT wordt alleen niet met inwoners gevoerd. Dit zal pas gaan werken als gemeente Papendrecht in staat is om de discussie over ICT uit de sfeer van bedrijfsvoering te halen en te verbinden met maatschappelijk relevante thema's. Bijvoorbeeld de thema's 'Smart City' en

‘vroegsignalering in het sociaal domein’ lenen zich voor een discussie in de raad of met inwoners.

Vraag 4

Het antwoord op deze vraag, zonder het hele onderzoek te gaan herhalen, zit in de drie belangrijkste verbeterpunten:

1. Het ontbreken van een informatiemanager. Deze functionaris wordt zowel gemist binnen gemeente Papendrecht bij het verbinden van beleidsdoelstellingen aan ICT als in de afstemming met Drechtsteden.
2. Het gesprek binnen gemeente Papendrecht over het onderwerp ICT tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Het niet agenderen van ICT geeft onvoldoende zicht op stuurvragen (KPI's) en laat mogelijkheden onbenut om richting te geven aan het operationaliseren van (maatschappelijke) vernieuwingen binnen Drechtsteden.
3. De verbinding van de raad van Papendrecht met de Drechttraad. In de Drechttraad worden keuzes gemaakt met impact voor gemeente Papendrecht die niet of onvoldoende bekend zijn.

Concluderend

In ieder onderzoek blijken dingen die goed gaan en dingen die beter kunnen. De aandacht gaat uit naar het verbeteren van de situatie. In het volgende hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan om de toekomstbestendigheid te borgen.

Het totaalbeeld is dat er in gemeente Papendrecht sprake is van ‘Grip op ICT’. De samenwerking met Drechtsteden en de drive van het management geeft een goed fundament om dit ook in de toekomst zo te houden. Papendrecht is dus goed op weg naar haar digitale toekomst. In het volgende hoofdstuk zijn maatregelen en aanbevelingen voorgesteld ten aanzien van de verbeterpunten.

5. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk zijn de aanbevelingen beschreven. Deze zijn gericht aan de gemeenteraad. Hierin wordt dezelfde driedeling gehanteerd als eerder in deze rapportage:

1. Aanbevelingen om de grip op ICT vanuit Papendrecht in Drechteden te versterken;
2. Aanbevelingen om de grip op ICT in Papendrecht te versterken;
3. Aanbevelingen om de grip van de raad op ICT te versterken.

5.1. De grip op ICT vanuit Papendrecht in Drechtsteden

Zet de ambitie van gemeente Papendrecht expliciet op de agenda binnen Drechtsteden

Gemeente Papendrecht geeft aan de ambitie te hebben om meer snelheid te willen maken met de innovatie van de dienstverlening en beleidsuitvoering. Daarbij ziet ze ICT als een mogelijkheid om dit te realiseren. De mogelijkheden om deze ambitie te realiseren worden vergroot als dit samen met Drechtsteden kan worden geoperationaliseerd. Hierbij is het van belang om in de verschillende overlegvormen in het kader van Drechtsteden deze ambitie expliciet te maken en te zorgen dat deze wordt geagendeerd.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken de mogelijkheden van ICT bij vernieuwingen expliciet te maken in het in de gemeenteraad van Papendrecht vast te stellen beleid, zodat dit ook geagendeerd kan worden in verschillende overlegvormen met Drechtsteden. Dit op een zodanige wijze dat de maatschappelijke relevantie en financiële consequenties voor de raad duidelijk zijn.

Benut de potentie van het storyboard

Gemeente Papendrecht wil graag de couleur locale inbrengen in Drechtsteden en vraagt om meer flexibiliteit. Om hieraan tegemoet te komen is in Drechtsteden de methode van een storyboard geïntroduceerd. Het benutten van dit instrument vraagt om volharding en bewaking van de voortgang van storyboards. Dit geeft ook inhoud voor een gesprek over de gehanteerde methode als deze onvoldoende mogelijkheden voor couleur locale blijkt op te leveren.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken de mogelijkheden van het mechanisme van het storyboard beter te benutten door te sturen op de voortgang van storyboards om daarmee de lokale Papendrechtse invulling te versterken.

5.2. De grip op ICT in Papendrecht

Voorzie in de rol van informatiemanager

Om de grip op ICT te vergroten binnen gemeente Papendrecht en in de afstemming met Drechtsteden is de rol van informatiemanager een sleutelrol. Deze functionaris is een

katalysator van vernieuwingen met ICT op verschillende beleidstreinen, kan de maatschappelijke relevantie van ICT-ontwikkelingen duiden, ziet toe op de uitvoering van beleid en zorgt voor goede aansluiting vanuit Papendrecht naar Drechtsteden op het gebied van ICT-ontwikkelingen. Het is niet gelukt om deze vacature op de traditionele wijze in te vullen in de huidige arbeidsmarkt. Het invullen vergt een creatieve andere oplossing. Dit kan bijvoorbeeld samen met Drechtsteden, met één van de andere gemeenten, door een andere beloning te bieden, door detachering vanuit een derde (overheids)partij, etc.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken de rol van informatiemanager in te vullen, indien nodig op een andere dan de gebruikelijke wijze en om duidelijke doelen mee te geven voor de doorontwikkeling van ICT binnen Papendrecht.

Benut datagestuurd werken

De ontwikkeling van datagestuurd werken geeft gemeente Papendrecht meer mogelijkheden om te sturen op basis van KPI's en zich daarmee objectief te verantwoorden richting de raad. Voor datagedreven werken is wel een aanzet gegeven, maar hiervoor is geen organisatiebreed beleid of programma. Datagedreven werken is een ontwikkeling die in vele gemeenten wordt uitgewerkt en die mogelijkheden biedt om zowel voor beleid als voor uitvoering een beter handelingsperspectief te krijgen op basis van feitelijke informatie of voorspellingen.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken om de mogelijkheden van datagedreven werken ten behoeve van feitelijke verantwoordingsinformatie beter te benutten. Dit kan als eerste stap dienen voor een toekomstbestendige organisatie waarin data-inzichten structureel worden gebruikt voor uitvoering, beleid en verantwoording.

5.3. De grip op ICT vanuit de raad

Erken de relevantie van ICT voor de raad en versterk de positie voor besluitvorming

Het gesprek binnen gemeente Papendrecht over het onderwerp ICT tussen raad, college en ambtelijke organisatie vindt alleen plaats in het kader van bedrijfsvoering. Er is echter een fundamentele ontwikkeling in de samenleving gaande, waarbij de relevantie van technologie en data groeit. ICT speelt meer en meer een rol bij het oplossen van maatschappelijke vragen en heeft daarmee invloed op het leven van de inwoners van Papendrecht. Er zijn tal van voorbeelden zoals privacybescherming, nieuwe vormen van burgerparticipatie, de mogelijkheden van een 'Smart City', het tegengaan van jeugdproblematiek of armoede met vroegsignalering en open data. Daarmee heeft ICT een veel grotere impact dan alleen bedrijfsvoering en is het een relevant thema waarover de raad een opvatting kan en moet hebben.

Om de kaderstellende en controlerende rol van de raad op het onderwerp ICT in te vullen is het van belang dat de kennis en het bewustzijn van ICT wordt versterkt en dat de raad in positie is om daar waar van toepassing te kunnen besluiten over ICT.

Er worden regelmatig kennissessies georganiseerd binnen Papendrecht of in de carrousel met Drechtsteden, maar dit heeft nog niet geleid tot een debat in de raad van Papendrecht over ICT. Kennelijk zijn er achterliggende die eerst achterhaald moeten worden. Door de kennisuitwisseling over ICT vervolgens hierop aan te passen, verklein het gat op het gebied van het inhoudelijke gesprek en vergroot het de relevantie en doelgerichtheid van het lokale debat.

De beïnvloedingsruimte van de raad van Papendrecht wordt aan twee kanten begrensd. Aan de ene kant zijn er technologische veranderingen en grote maatschappelijke ontwikkelingen waar Papendrecht geen invloed op heeft, maar wel de keuze heeft hoe hier lokaal op in te spelen. Aan de andere kant is een deel van de rol van de raad van Papendrecht met het sluiten van de GR Drechtsteden overgedragen aan de Drechttraad.

Een middel om de raad van Papendrecht beter in positie te brengen voor besluitvorming is het opnemen bij raadsvoorstellen wat de ICT consequenties zijn, vergelijkbaar met een financiële of juridische paragraaf, en of Papendrecht dit zelfstandig gaat realiseren of dat de uitvoering (deels) via Drechtsteden plaats zal vinden.

Daarbij past het om de verbinding met de Drechttraad op het gebied van ICT te intensiveren. Het lijkt nu alsof ICT op grote afstand staat. Maar Papendrecht is zowel klant als opdrachtgever van Drechtsteden en daarmee groot belanghebbende. Het collectief en de uitvoeringskracht van Drechtsteden kan benut worden om ICT effectief in te zetten voor maatschappelijke vragen.

Met kennissessies, een informatieparagraaf bij raadsvoorstellen en het intensiveren van de verbinding met de Drechttraad voor het werkveld ICT kan de raad in de kaderstellende rol besluiten nemen over nieuw beleid waarbij de mogelijkheden van ICT bij het oplossen van maatschappelijke vragen worden benut en in de controlerende rol oordelen over de feitelijke verantwoording van de uitvoering. Daarmee wordt recht gedaan aan de relevantie van ICT voor het lokaal bestuur.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken om te inventariseren wat de behoefte binnen de raad is voor kennisontwikkeling op het gebied van ICT en om middels kennissessies in de beeldvormende fase in deze behoefte te voorzien. Daarbij dient nagegaan te worden wat nodig is om de opkomst bij deze kennissessies te verhogen.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad om het college te verzoeken om in raadsvoorstellen een informatie-paragraaf op te nemen en om daarmee expliciet aandacht te vragen voor ICT consequenties van voorstellen en de uitvoering hiervan.

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling aan de gemeenteraad de verbinding tussen de raad van Papendrecht en de Drechttraad te versterken door de impact van besluiten uit de Drechttraad voor Papendrecht te duiden en de wensen voor maatschappelijke inzet van ICT vanuit Papendrecht in de Drechttraad te bespreken, waarbij de verantwoordelijkheden van beide gremia worden gerespecteerd. Hiervoor is onder andere nodig dat scherper wordt afgebakend welke onderwerpen thuis horen in de Papendrechtse raad en welke onderwerpen in de Drechttraad.

Bijlage 1. Normenkader

Deze bijlage bevat de deelvragen, het bijbehorende normenkader en de beoordeling van deze vragen.

De centrale onderzoeksvraag die de Rekenkamercommissie Papendrecht heeft geformuleerd:

1. In hoeverre is bij de gemeente Papendrecht sprake van:
  - a. kwaliteit van beleidsondersteunende informatievoorziening?
  - b. kwaliteit van ICT-dienstverlening?
2. Wat zijn taken en bevoegdheden van de raad ('governance')?
3. Hoe ziet de aansluiting met de omgeving eruit?
4. Op welke punten zijn welke verbeteringen of maatregelen noodzakelijk en waarom?

Deze centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in 32 deelvragen. Onderstaand deze deelvragen, het bijbehorende normenkader en de beoordeling.

Onderzoeksvragen	Norm	Beoordeling	
1. Wat is het gemeentelijke informatiebeleid van de gemeente Papendrecht? Hoe en door wie wordt dat vastgesteld?	Uit documenten blijkt dat er een gemeentelijk informatiebeleid is en de wijze waarop dat is vastgesteld. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in zowel strategische, tactische als operationele inzet van ICT-beleidsontwikkelingen en bijbehorende doelstellingen.	Er is een gemeentelijk informatiebeleid. Dit is vastgelegd in het 'Informatiebeleidsplan gemeente Papendrecht 180704', als uitwerking van het informatiebeleid van Drechtsteden en is door het college van Papendrecht vastgesteld op 10 juli 2018.	
2. Draagt het gemeentelijke informatiebeleid voldoende bij aan de primaire gemeentelijke taken en ambities van de gemeente Papendrecht en aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Papendrecht?	Beleidsuitgangspunten zijn gelegitimeerd vanuit de geformuleerde doelstellingen uit het coalitieakkoord en vanuit beleidsplannen ten aanzien van primaire gemeentelijke taken. In het gemeentelijke informatiebeleid zijn duidelijke verwijzingen of referenties naar deze plannen opgenomen. Primaire gemeentelijke taken die in ieder geval aan de orde komen: publieksdienstverlening, decentralisaties	In het informatiebeleid wordt een totaalbeeld gegeven van de ontwikkelingen in het informatiedomein. Er wordt echter geen link gelegd met het coalitieakkoord van Papendrecht en er is geen concrete verdieping gegeven voor de primaire gemeentelijke taken. Een informatiemanager zou	

	sociaal domein, omgevingswet en het ontwikkelen van datagedreven beleidsinzichten.	deze verbinding tot stand brengen. Deze functie is echter al enkele maanden niet ingevuld.	
3. Hoe verloopt de interne communicatie met het management omtrent de voortgang op ICT-doelstellingen?	De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van de ambtelijke organisatie, uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met de betrokkenen.	Het management wordt structureel geïnformeerd via ONS-D. Zowel de voortgang van projecten als de maandelijkse servicerapportage van SCD-ICT is in de agendabundel opgenomen.	
4. Zijn de visie en doelstellingen van de gemeente Papendrecht ten aanzien van ICT vastgesteld en bekend?	Uit documenten blijkt dat er een gemeentelijke visie is en de wijze waarop deze is vastgesteld en gecommuniceerd. Ook blijkt daaruit dat er een verbinding is tussen visie en beleidsdoelstellingen en de wijze waarop ICT dit ondersteunt.	De Drechtraad heeft in juli 2018 de informatievisie vastgesteld na eerder geconsulteerd te zijn. Op 6 december 2018 is de Drechtraad geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief over het bijbehorende plan 'Transitieplan ICT Verandert'. De raadsleden van Papendrecht hebben toegang tot deze informatie, maar de informatievisie is niet besproken in de raad van Papendrecht. Daardoor is de raad slechts zijdelings bij deze ontwikkeling betrokken.	
5. In hoeverre is de ICT-dienstverlening van de gemeente Papendrecht van voldoende niveau in relatie tot de gemeentelijke ambities? Zijn er servicenormen afgesproken en in hoeverre wordt daaraan voldaan?	Bij de start van projecten wordt een kwalitatieve businesscase opgesteld. De relatie tussen bedrijfsprocessen en ICT-processen is uitgewerkt. Duidelijk is hoe deze processen bijdragen aan de realisatie van een continue bedrijfsvoering. Dit is vastgelegd in Service Level Agreements. Informatievoorziening over en sturing op het bereiken van het beoogde resultaat heeft periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.	De ICT-dienstverlening is van goed niveau en wordt gekenmerkt door grote continuïteit. Er is een vastgestelde SLA en er worden maandelijks rapportages opgesteld en besproken. Er wordt voldaan aan de opgestelde servicenormen.	
6. Is business continuity management ingericht en zijn risico's vertaald naar concrete, uitvoerbare maatregelen?	De relatie tussen bedrijfsprocessen en ICT-processen is uitgewerkt. Duidelijk is hoe deze processen bijdragen aan de realisatie van een continue bedrijfsvoering. Van belang daarbij is ook om in kaart te brengen wie bij welke processen of databestanden toegang heeft. Met deze risico's moet de gemeente vervolgens bepalen hoe zij die kunnen tegengaan. Wat doe je als er onverhoopt	De ICT-dienstverleningsprocessen zijn ingericht conform ITIL uitgangspunten, waaronder problem- en incidentmanagement. Hierover wordt maandelijks gerapporteerd. Door SCD-ICT wordt het bieden van een stabiele ICT omgeving als prioriteit gezien. Vanaf de	

	<p>toch iets mis gaat? Hoe beperk je de impact? En wat zijn gevolgen als de ICT een dag stil ligt? Wie handelt er bij calamiteiten en wie moeten daarbij betrokken zijn?</p> <p>Bij de start van projecten wordt een kwalitatieve businesscase opgesteld. Er is expliciet aandacht voor de overdracht van projecten aan de staande beheerorganisatie, inclusief de consequenties voor de continuïteit van de dienstverlening.</p> <p>Risico's ten aanzien van ICT worden inzichtelijk gemaakt, geanalyseerd en er worden adequate borgingsmethoden ingezet. Eén en ander is te achterhalen in auditverslagen en komt in de interviews terug.</p>	<p>oprichting van Drechtsteden is veel aandacht besteed aan beheer. Dit heeft geleid tot een hoge continuïteit.</p>	
<p>7. Voldoen de privacywaarborging, informatiebeveiliging en security aan de algemeen geaccepteerde normen (bijvoorbeeld AVG, BIG)?</p>	<p>De gemeente heeft alle wettelijk voorgeschreven beleidsplannen, verordeningen en overeenkomsten (convenanten) door de daarvoor aangewezen gremia laten vaststellen, heeft de organisatie rond informatieveiligheid en privacy op orde (CISO, Functionaris Gegevensbescherming, maar ook doorwerking in richtlijnen rond 'veilig gedrag' door medewerkers) en doorloopt succesvol de wettelijke controles (audits) en heeft een verbeterplan opgesteld bij tekortkomingen.</p>	<p>Het privacybeleid is vanuit Drechtsteden uitgewerkt. Het uitgangspunt daarbij is om te voldoen aan de AVG. Het beleid is formeel door de raad van Papendrecht vastgesteld op 7 juni 2018 en er is een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld.</p> <p>Ook het informatiebeveiligingsbeleid is vanuit Drechtsteden uitgewerkt. Het uitgangspunt daarbij is om te voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) en aan de opvolger BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Er is vastgesteld beleid en er is een CISO aangesteld.</p> <p>Voor de raad van Papendrecht is een themasessie over informatieveiligheid georganiseerd waarbij het onderwerp inhoudelijk is toegelicht en de rol van de raad is geschetst.</p> <p>Er is ook een uitgebreide bewustwordingscampagne gevoerd voor</p>	

		ambtenaren van gemeente Papendrecht. Inhoudelijke toetsing voor privacy- en informatieveiligheidsbeleid heeft in het kader van dit rekenkameronderzoek niet plaatsgevonden.	
8. Voldoen de processen van het beheer van de informatievoorziening aan de normen van ITGC (IT General Controls)?	<p>Risico's ten aanzien van ICT worden inzichtelijk gemaakt, geanalyseerd en er worden adequate borgingsmethoden ingezet. Eén en ander is te achterhalen in auditverslagen en komt in de interviews terug.</p> <p>De gemeentelijke organisatie laat zich periodiek doorlichten - al dan niet door een extern bureau - met betrekking tot toekomstbestendig ICT-beleid en het functioneren van de ICT-functie en volgt aanbevelingen op.</p>	<p>Door SCD wordt maandelijks een rapportage verzorgd over de ICT prestaties. Deze rapportage is opgebouwd aan de hand van ITIL processen en de prestaties worden gerelateerd aan servicenormen en worden kwalitatief geduid. Hierop wordt actief gestuurd.</p> <p>Daarnaast wordt ook gewerkt met pen-testen en TPM-verklaringen om risico's in kaart te brengen en om in control te zijn over de ICT-dienstverlening.</p>	
9. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT (GOING CONCERN/RUN) begroot, wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?	<p>De ICT-beleidscyclus is geïntegreerd in de gemeentelijke planning & controlcyclus. ICT-budgetten voor instandhouding en beheer zijn hierin expliciet gelabeld.</p> <p>Informatievoorziening over en sturing op financiën heeft periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.</p>	<p>De verrekening voor basis ICT-dienstverlening vindt plaats volgens afgesproken verdeelsleutels en bestaat uit vaste en variabele kosten. Dit proces is beschreven en is voor de geïnterviewden een inzichtelijk proces. In 2018 bedroeg de verrekening met Drechtsteden: Vaste bijdrage: € 840.597 Variabele bijdrage: € 183.269</p> <p>Daarnaast zijn er kosten die aan gemeente Papendrecht afzonderlijk worden doorbelast vanuit Drechtsteden naast deze twee posten. Dit betreft bijvoorbeeld kosten voor fysieke werkzaamheden aan de kabelinfrastructuur voor de tijdelijke verhuizing en licentiekosten voor diverse applicaties waaronder iBabs, (2018: € 12.478,-), Key2Burgerzaken (2018: € 35.188,-) en enkele kleine applicaties.</p>	

		<p>Er zijn ook lokale formatiekosten van € 160.000,- voor ureninzet, verdeeld over meerdere functies (ENSIA, AVG, etc.) en lokale niet-formatie gebonden kosten van € 250.000,- voor zaken als melddesk, parkeersysteem, procura verkiezingen, nedgraphics, BIS, etc.</p> <p>De totale kosten aan ICT bedragen daarmee € 1.700.000,- wat neerkomt op een gemiddelde van ongeveer € 52,- per inwoner.</p>	
10. Is er een periodieke actualisatie van het veranderportfolio?	<p>Bij de start van projecten wordt een kwantitatieve businesscase opgesteld. De financiële aspecten (uren en geld) van zowel invoerings- als beheer- en exploitatiefase zijn inzichtelijk gemaakt.</p> <p>Er wordt gebruikgemaakt van een projectbeheersingsinstrumentarium (zoals projectmatig werken of Prince2).</p> <p>De processen voor portfoliomanagement zijn beschreven. Informatievoorziening over en sturing op dit veranderportfolio heeft periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.</p>	<p>Om te sturen op vernieuwingen binnen ICT Drechtsteden wordt gewerkt met een projectportfolio.</p> <p>Dit portfolio wordt beheerd door de CIO en rechtstreeks ingebracht en besproken in ONS-D, waar andere documenten veelal via het regionale MT Bedrijfsvoering gaan als voorportaal. De afweging die leidt tot het plaatsen van projecten op deze lijst is voor geïnterviewden uit Papendrecht niet helemaal inzichtelijk.</p>	
11. Is dit afgeleid van de gemeentelijke doelstellingen?	<p>Projecten zijn gelegitimeerd vanuit de geformuleerde doelstellingen uit het Coalitieakkoord. Deze beleidsuitgangspunten zijn vervolgens overgenomen in een centraal ICT-plan en vertaald naar de plannen, projecten en programma's van decentrale eenheden (diensten/afdelingen).</p>	<p>Het veranderportfolio wordt regionaal besproken en vastgesteld. Daarbij is het afgeleid van de regionale doelstellingen. Het collectief belang weegt hierbij zwaar.</p> <p>Overigens is Papendrecht betrokken in het voortraject en worden ook constructief-kritische opmerkingen gemaakt. Er is behoefte aan maatwerk, maar in grote lijnen wordt het regionale beleid gesteund.</p>	

<p>12. Is het veranderportfolio een gezamenlijk plan van de uitvoerende afdelingen en de i-organisatie?</p>	<p>De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de diensten van de ambtelijke organisatie, uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met de betrokkenen.</p> <p>De selectiecriteria voor portfoliomanagement zijn transparant beschikbaar.</p>	<p>Het veranderportfolio is breed besproken, maar regionaal van opzet. Het is daarbij sterk gericht op ICT als onderdeel van de bedrijfsvoering en op standaardisatie.</p> <p>Om invulling te geven aan de wens om minder strak op standaardisatie te sturen wordt sinds enige tijd het mechanisme van het 'Storyboard' gehanteerd. Met een storyboard kan een deelnemer een voorstel indienen tot een vernieuwing, die niet door alle deelnemers hoeft te worden overgenomen. Het storyboard wordt getoetst aan functionele en technische wensen en eisen. Het principe wordt als positief ervaren, de ervaringen met de uitwerking zijn wisselend. Waar de stuurgroep het als positief ervaart dat de inbrenger verantwoordelijk blijft en dat echt gezocht wordt naar de mogelijkheden, zo ervaren de inbrengers dat je moet blijven 'leuren' met je idee en dat er toch wel veel beperkingen zijn.</p>	
<p>13. Wordt de voortgang van het veranderportfolio gemonitord en aan wie wordt gerapporteerd?</p>	<p>De processen van portfoliomanagement beschrijven de betrokkenheid van de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de diensten van de ambtelijke organisatie, uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau.</p> <p>Informatievoorziening over en sturing op het portfolio heeft periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.</p>	<p>Zoals hierboven gemeld wordt het veranderportfolio gemonitord en wordt gerapporteerd aan ONS-D.</p>	
<p>14. Welke methoden/ technieken/metrieken (bijvoorbeeld waterval, agile, hybride) voor het voortbrengingsproces worden gehanteerd en wat wordt hiervan gemonitord?</p>	<p>Bij de start van projecten wordt een plan van aanpak opgesteld.</p> <p>Het gebruikte voortbrengingsproces (waterval, agile, hybride) wordt inzichtelijk gemaakt.</p> <p>Informatievoorziening over en sturing op voortgang</p>	<p>Er wordt voor het uitvoeren van projecten met verschillende methodieken gewerkt. Er wordt gerapporteerd over de voortgang van projecten in generieke termen (tijd, geld, scope, risico), niet vanuit de onderliggende methodiek.</p>	

	conform dit proces hebben periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.		
15. Hoeveel budget wordt voor informatievoorziening en ICT begroot (CHANGE), wat is er aan investeringen gereserveerd en welke uitgaven worden gerealiseerd door de gemeente Papendrecht?	De ICT-beleidscyclus is geïntegreerd in de gemeentelijke planning & controlcyclus. ICT-budgetten voor vernieuwing zijn hierin expliciet gelabeld. Informatievoorziening over en sturing op financiën heeft periodiek plaatsgevonden naar verantwoordelijk management of (indien van toepassing) bestuur.	Aan structurele middelen dragen alle deelnemers € 6,50 per inwoner per jaar bij voor het I-projectportfolio. Dit budget is bestemd voor het realiseren van vernieuwingen.	
16. Hoe ziet de rolverdeling op het terrein van beleid en informatievoorziening tussen het samenwerkingsverband Drechtsteden en de gemeente Papendrecht eruit?	De strategische doelen van deze samenwerking zijn vastgelegd en de samenwerkingsvorm is beschreven. Investerings en beleidskeuzes worden aantoonbaar getoetst aan deze doelen en besluitvorming verloopt langs de overeengekomen processen. Er is een SLA waarin service-afspraken zijn vastgelegd.	In Artikel 7 van de Gemeenschappelijke Regeling worden de taken geduid op het gebied van ICT waarvoor Drechtsteden verantwoordelijk is: <i>b. Het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van informatisering, waaronder:</i> <i>i. Informatieanalyse en –advies</i> <i>ii. Gegevensbeheer</i> <i>c. Het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van automatisering, waaronder:</i> <i>i. Technisch beheer</i> <i>ii. Helpdesk</i> <i>iii. Functioneel beheer</i> <i>iv. Automatiseringsbeleid</i> Het besluitvormingsproces is geformaliseerd en wordt nageleefd. De service-afspraken zijn beschreven in een SLA.	
17. Op welke manier zijn het college van B&W en de ambtelijke organisatie betrokken bij de vorming en uitvoering van de informatievoorziening en het informatiebeleid?	De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van het college van B&W en de diensten van de ambtelijke organisatie, uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met de betrokkenen.	Bestuurlijk is voor taken belegd bij GR Drechtsteden gemeente Papendrecht vertegenwoordigd in het Drechtstedenbestuur en is er een portefeuillehoudersoverleg, waarin ICT wordt besproken. Ambtelijk is ONS-D sturend op informatievoorziening en uitvoering van het gezamenlijke beleid.	

		Binnen gemeente Papendrecht is in juli 2018 het informatiebeleidsplan en het geo-informatiebeleid goedgekeurd door het college.	
18. Op welke manier wordt de gemeenteraad in staat gesteld om kaders te stellen en te controleren op de informatievoorziening & ICT van de gemeente Papendrecht? Hoe wordt de gemeenteraad voorzien van informatie daarover?	<p>De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van de gemeenteraad uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met de raad.</p> <p>De ICT-beleidscyclus is geïntegreerd in de gemeentelijke planning & control cyclus.</p>	De feitelijke zeggenschap over ICT is overgedragen aan de Drechtraad. Daar vindt besluitvorming plaats. Iedere fractie is wel vertegenwoordigd in de Drechtraad. De gemeenteraadsleden worden via de communicatiekanalen van de Drechtraad of hun eigen fractie geïnformeerd. De relatie met de Drechtraad is complex. De informatie over wat daar besproken en besloten wordt op het gebied van ICT is beschikbaar, het vraagt echter wel een actieve houding van raadsleden om deze te achterhalen. Raadsleden van Papendrecht kunnen de stukken via het raadsinformatiesysteem van de Drechtraad inzien.	
19. Is er voldoende kennis in de raad om a) haar controlerende taak uit te voeren, en b) het gesprek te kunnen voeren om richtinggevende uitspraken te doen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening?	<p>In de ICT-beleidscyclus is beschreven hoe de raad wordt gefaciliteerd om inhoudelijke en verhelderende vragen over ICT(-beleid) te kunnen stellen. Hiervoor worden expliciet informatiebijeenkomsten belegd.</p> <p>In interviews met raadsleden zal hun perceptie over het gewenste en aanwezige kennisniveau worden getoetst.</p>	<p>Richtinggevende uitspraken op het gebied van ICT worden in de Drechtraad gedaan. Middels informatiesessies wordt inzicht geboden in belangrijke ontwikkelingen in dit domein.</p> <p>De informatie is voor de raadsleden van Papendrecht beschikbaar, maar ICT is geen expliciet onderwerp in de raad van Papendrecht.</p> <p>Informatie(technologie) is steeds vaker een drager van vernieuwingen en nauw verbonden met maatschappelijke vragen. Daarmee is het onderwerp ICT breder dan bedrijfsvoering en past het bij de rol van de raad van Papendrecht om kaders te stellen voor de ontwikkelrichting</p>	

		hiervan. Met deze kaders voor maatschappelijke innovatie kan gemeente Papendrecht in dialoog met Drechtsteden zoeken naar operationalisering van ICT oplossingen. Dit gesprek vindt nu niet plaats in de raad.	
20. Heeft de gemeenteraad een voorkeur hoe ze de randvoorwaarden voor de kaderstellende en controlerende rol in wil vullen?	De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van de gemeenteraad uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. In interviews met raadsleden zal worden getoetst of deze betrokkenheid voldoet en welke veranderingen zij hierin graag zouden zien.	Het onderwerp ICT is geen thema in de raad, er is dan ook geen expliciete behoefte ten aanzien van de invulling van de rol van de raad voor dit onderwerp geformuleerd.	
21. In hoeverre anticipeert de gemeente Papendrecht op toekomstige ontwikkelingen in de gemeentelijke omgeving (omgevingswet, sociaal domein, informatiebeveiliging, et cetera)?	<p>Het ICT-beleid sluit aan op landelijke normen voor de informatieagenda voor gemeenten, nationale consensus over de mate waarin gemeentelijke informatievoorziening vormgegeven moet worden en de mate waarin vergelijkbare gemeenten hun informatiebeleid hebben vormgegeven. Elementen die terugkomen zijn de informatieagenda voor gemeenten die door de VNG commissie Informatiesamenleving en het college voor Dienstverleningszaken worden gehanteerd, afgeleide normen van VNG Realisatie en de uitgangspunten van het Ministerie van BZK, het gebruik van open standaarden en gemeentespecifieke keuzes rond gegevens-, document- en zaakmanagement. Daarnaast zijn genoemde ontwikkelingen (omgevingswet, sociaal domein, informatiebeveiliging) conform landelijke normen en uitgangspunten opgenomen in het ICT-beleid.</p> <p>De gemeente past de landelijke standaarden rond het uitwisselen van gegevens met externe partners toe, zoals die zijn opgesteld voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sociaal domein (berichtenverkeer, productcodes); • het Werk & Inkomen domein (SUWI); • het aansluiten op de Generieke Digitale 	<p>In het coalitieakkoord worden de mogelijkheden die digitalisering biedt voor het oplossen van maatschappelijke vragen niet expliciet genoemd. Dit heeft het risico in zich dat de vernieuwingsmogelijkheden die dit in zich heeft onvoldoende worden benut.</p> <p>In het informatiebeleidsplan van Papendrecht wordt nadrukkelijk aangesloten bij landelijke ontwikkelingen en nieuwe wetgeving.</p> <p>Ten aanzien van BRP, Suwinet Inkijk en Waardedocumenten zijn de procedures voor kwaliteit, continuïteit en beveiliging adequaat beschreven en door het college vastgesteld op 18-12-2018. De verantwoordelijkheid hiervoor is belegd bij hoofd Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening. Dit handboek moet jaarlijks herzien worden.</p>	

	<p>Infrastructuur (GDI);</p> <ul style="list-style-type: none"> overige standaarden, zoals het aanleveren van informatie aan het CBS. 		
22. Op welke manier zijn inwoners, bedrijven en organisaties betrokken bij de totstandkoming van het beleid en informatievoorziening?	<p>De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en organisaties bij de totstandkoming hiervan. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met betrokkenen en de raad.</p>	<p>Er is geen interactie met inwoners voor het onderwerp ICT georganiseerd.</p> <p>In een brief van 27 november 2018 wordt de raad geïnformeerd over participatie met inwoners in algemene zin (los van ICT). Het betreft een aantal pilots en een overzicht van genomen initiatieven. Geen van deze initiatieven is ICT gerelateerd. Wel is Puur Papendrecht een participatievorm op basis van een digitaal platform.</p> <p>In het voorbeeld van het installeren van WiFi in het centrum is er weliswaar sprake van directe betrokkenheid van ondernemers bij het tot stand komen van ICT besluiten; het betreft hier echter voorzieningen die bij instemming los van het gemeentelijk ICT domein gerealiseerd zouden zijn.</p>	☹️
23. Benoem de risico's: wordt er voldoende vernieuwd?	<p>Risico's ten aanzien van ICT worden inzichtelijk gemaakt, geanalyseerd en er worden adequate borgingsmethoden ingezet. Eén en ander is te achterhalen in auditverslagen en komt in de interviews terug.</p> <p>De gemeentelijke organisatie laat zich periodiek doorlichten - al dan niet door een extern bureau - met betrekking tot toekomstbestendig ICT-beleid en de ICT-functie en volgt aanbevelingen op.</p> <p>Bij het in kaart brengen van de risicoanalyse voor het gemeentelijk ICT-beleid komen de volgende aspecten aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> Evalueren van data en systemen. 	<p>Het 'Transitieplan ICT Verandert' is 6 december 2018 ter informatie aan de Drechtraad aangeboden. In dit plan wordt een grote vernieuwing van de ICT beschreven die moet leiden tot een toekomstbestendige organisatie. Dit plan is tot stand gekomen na doorlichting van de ICT voorziening door KPMG en Berenschot.</p>	😊

	<ul style="list-style-type: none"> • Identificeren van risico's voor die componenten. • Evalueren van kans op exploitatie ervan. • Evalueren van potentiële schade en impact. • Identificeren van controlemechanismes, voorzorgsmaatregelen en benodigde aanpassingen. <p>Landelijke benchmarks zoals ‘www.waarstaatjegemeente.nl’ en ‘vensters voor bedrijfsvoering’ worden gebruikt om de eigen prestaties aan te toetsen.</p>		
24. Wat is er nodig voor een toekomstbestendige koppeling tussen beleid, informatie en ICT?	<p>Uit documenten blijkt dat er verbinding is tussen visie en beleidsdoelstellingen en de wijze waarop ICT dit ondersteunt. De ICT-beleidscyclus beschrijft de betrokkenheid van de actoren, uitgewerkt naar strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze cyclus wordt periodiek gemonitord en deze informatie wordt gedeeld met de betrokkenen.</p> <p>Voor het samenwerkingsverband Drechtsteden zijn de strategische doelen van de samenwerking vastgelegd en is de samenwerkingsvorm beschreven. Beleidskeuzes worden aantoonbaar getoetst aan deze doelen en besluitvorming verloopt langs de overeengekomen processen.</p> <p>De ICT-beleidscyclus is geïntegreerd in de gemeentelijke planning & control cyclus.</p>	<p>In de Drechttraad is een informatievisie vastgesteld, waarin de beleidsdoelstellingen als uitgangspunt zijn genomen. Deze visie is doorvertaald in een transitieplan.</p> <p>In het informatiebeleidsplan van gemeente Papendrecht is toekomstbestendig zijn één van de vier principes. Dit plan beschrijft de koppeling met de beleidsdoelstellingen.</p>	
25. Welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld zodat de gemeente Papendrecht op het gebied van digitalisering toekomstbestendig is?	<p>Uit documenten blijkt dat er een verbinding is tussen de digitalisering, zoals deze in de ICT-visie is verwoord, en geformuleerde doelstellingen uit het coalitieakkoord en vanuit beleidsplannen ten aanzien van primaire gemeentelijke taken. In de visie en meerjarenplanning van primaire gemeentelijke taken is digitalisering niet alleen opgenomen als ICT-doelstelling, maar ook de invloed hiervan op financiën, personeel, organisatie en</p>	<p>In de ICT-visie wordt uitgegaan van aansluiting op de gemeentelijke doelstellingen. Andersom wordt in het coalitieakkoord en in jaarplannen ICT niet expliciet meegenomen als mogelijkheid om doelstellingen mee te realiseren. Deze verbinding wordt nog onvoldoende gelegd. Dit is een taak die aan een informatiemanager toegewezen kan worden.</p>	

<p>26. Welke informatievoorzieningsgerelateerde plannen en investeringen zijn in 2016, 2017 en 2018 aan de gemeenteraad voorgelegd? Geef daarbij aan:</p> <ol style="list-style-type: none"> Datum Eventueel referentienummer uit het Raadsinformatiesysteem Een korte omschrijving van het plan of investering Beschrijving van de kaders (inhoudelijk en financieel) die de gemeenteraad zijn geboden of voorhanden hadden om het plan of de investering te beoordelen 	<p>samenwerking.</p> <p>Geef een overzicht van de behandelde onderwerpen in de raad in relatie tot ICT.</p>	<p>Door de ambtelijke organisatie zijn de volgende onderwerpen aangedragen:</p> <p>Op 10-10-2017 is een informatiebrief gestuurd over de ICT veiligheid van rioolgemalen naar aanleiding van raadsvragen.</p> <p>Een motie ten aanzien van openbaar WiFi in het centrum van Papendrecht is afgewezen middels een raadsbrief dd 26 februari 2018.</p> <p>Bij de zienswijze van de raad op deelneming in BV (juridische entiteit detacheringen) door GR Drechtsteden van 14 december 2017 speelt het onderwerp ICT een grote rol. Ondanks bezwaren van de raad van Papendrecht heeft de Drechtraad op 6 maart 2018 ingestemd met deelneming.</p> <p>Puur Papendrecht is een door de gemeente ondersteund digitaal platform waarin bewoners en plaatselijke bedrijf(jes) elkaar kunnen ontmoeten. De raad is over dit initiatief onder meer geïnformeerd in een brief dd. 22 november 2018, waarin meerdere participatie initiatieven zijn beschreven.</p> <p>In januari 2016 heeft de raad het programmaplan Dienstverlening 2016-2018 vastgesteld. Op 13 maart 2018 is de raad geïnformeerd over het programmaplan Dienstverlening 2018-2020.</p> <p>De raad is 22 mei 2018 geïnformeerd over informatieveiligheid.</p>	
--	---	--	--

		<p>De raad heeft op 7 juni 2018 ingestemd met het privacybeleid dat samen met Drechtsteden is opgesteld.</p> <p>In de Commissievergadering Samenleving van 7 februari 2019 is raadsvoorstel O.9. besproken, betreffende een aanvullende subsidievraag voor Sterk Papendrecht voor € 380.000,-, waarvan € 65.000,- voor de aanschaf van een ICT-systeem.</p>	
27. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?	In documenten of verslagen is een referentiekader voor de raad opgenomen voor doelmatigheid en doeltreffendheid.	Er is geen geëxpliciteerd referentiekader, waarmee de raad een onderbouwd oordeel kan geven over doelmatigheid en doeltreffendheid.	
28. Welke verbeteringen kunnen worden aangebracht rond het voorleggen van informatievoorzienings-gerelateerde plannen en investeringen door het bestuur en het beoordelen daarvan door de gemeenteraad?	Benoem verbetervoorstellen met betrekking tot het inbrengen van ICT-onderwerpen in de raad.	Het wordt gezien als de verantwoordelijkheid van de steller om de raad een integraal beeld te geven. Het verdient aanbeveling om in de instructie voor het opstellen van raadsstukken expliciet aandacht te besteden aan de consequenties van voorstellen op de informatievoorziening, bijvoorbeeld middels het opnemen van een informatieparagraaf in een standaardjabloon.	
29. Hoe is de bestuurlijke stukkenstroom verlopen rond het raadsvoorstel O.9 zoals besproken in de Commissievergadering Samenleving van 7 februari 2019? a. Welke stappen zijn genomen vanaf ambtelijk voornemen tot het opstellen van het raadsbesluit? b. Welke inhoudelijke overwegingen hebben een rol gespeeld bij de motivatie ervan?	Beschrijf de bestuurlijke documenten behorend bij genoemd voorstel.	<p>Dit raadsvoorstel betreft een aanvullende subsidievraag voor Sterk Papendrecht voor € 380.000,-, waarvan € 65.000,- voor de aanschaf van een ICT-systeem.</p> <p>De “Integrale subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht” is voorafgaand aan bovenstaande vraag aangeboden aan de raad. In deze aanvraag is in hoofdstuk 5.2 “Implementatie nieuw cliënten dossier” een onderbouwing gegeven voor de wenselijkheid van deze investering van € 65.000,-. Ook is daar aangegeven dat deze eenmalige uitgave via een aanvullende subsidie</p>	

		<p>aan de raad zal worden voorgelegd.</p> <p>In de aanvullende subsidievraag van februari 2019 is de inhoudelijk onderbouwing van de ICT-investering niet toegelicht en is in de ICT paragraaf geen expliciete verwijzing naar de integrale subsidieaanvraag opgenomen. In de “Integrale subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht” is de raad wel geïnformeerd over de ICT ontwikkelrichting en de inhoudelijke overwegingen.</p>	
30. Welke kaders (inhoudelijk en financieel) zijn de gemeenteraad geboden of zijn voorhanden geweest om het voorstel te beoordelen?	Benoem de kaders die de gemeenteraad geboden zijn	De inhoudelijke en financiële kaders voor de aanvullende subsidievraag zijn gegeven in de eerder aangeleverde “Integrale subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht”. Daarmee is de aanvullende vraag aangekondigd en bekend.	
31. Heeft de gemeenteraad gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aanvullende informatie op te vragen ten behoeve van de beoordeling van het voorstel?	Benoem de aanvullende vragen die zijn gesteld.	De gemeenteraad heeft geen aanvullende informatie opgevraagd.	
32. In hoeverre is de gemeenteraad in staat geweest om dit voorstel te beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid?	Geef het referentiekader voor het beoordelen van deze subsidieaanvraag.	Er is geen geëxpliciteerd referentiekader, waarmee de raad een onderbouwd oordeel kan geven over doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderliggende ICT-investering. De raad zal het totaal van de subsidieaanvraag van Sterk Papendrecht in relatie tot de toegevoegde waarde moeten beoordelen.	

Bijlage 2. Lijst van ontvangen documenten

Onderstaand is de lijst opgenomen van de ontvangen documenten in het kader van dit rekenkameronderzoek.

overzicht adviesnota's aan college en raad 2017-2018
Bijlage 1 ICT architectuur gemalen GAAV
Collegevoorstel A ICT veiligheid gemalen
Raadsinformatiebrief ICT veiligheid rioolgemalen
Dossier 930 voorblad
Adviesnota college Beleidsplan en Geo 180704
Informatiebeleidsplan gemeente Papendrecht 180704
2018 03 01 Geo-informatieplan Papendrecht 2018-2021 (v1.1a)
BIJLAGE 3 Brief aan OR-v2
BIJLAGE 2 Tekening cameraplan Gemeentewerf
AANGEPAST 1833252 Collegevoorstel B protocol cameratoezicht gemeentewerf_v3
BIJLAGE 1 Protocol cameratoezicht 2016 Gemeentewerf
adviesnota college Programmaplan DV 2018 - 2020
Raadsinformatiebrief PP DV 2018 - 2020
Programmaplan Dienstverlening 2018-2020 definitief
Bijlage 2 - Brief 3 oktober 2017 van OZHZ - Vervanging archiefbescheiden
Bijlage 4 - Brief 12 september 2017 Gemeentearchivaris Dordrecht
Bijlage 3 - Handboek vervanging archiefbescheiden OZHZ versie 4.0
Bijlage 1 - Besluit vervanging archiefbescheiden mandaattaken Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid 2018
- Collegevoorstel - vervangingsbesluit archiefbescheiden OZHZ
DEF (1A11c) Organisatie en verantwoordelijkheden
DEF (1A11a) Suwinet Inkijk
DEF (2B03c) Procedure Gegevensverwerking verhuizingen, inschrijvingen buitenland en adresonderzoeken
DEF (1A01) Basisdocument BRP en Waardedocumenten
DEF (1A04) Regeling Beheer en Toezicht BRP
adviesnota college
Dossier 1110 voorblad
Bijlage 2 Brief aan colleges - Informatiebeveiliging v20150317
Collegevoorstel 2021479
Voortgangsrapport Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (alleen in hardcopy beschikbaar)
Raadsinformatiebrief
Collegevoorstel motie CDA wifi

2017 01 23 Aanvulling nota geo-informatie
BIJLAGE 1 Startnotitie Geo-informatieplan
Collegevoorstel 1778185
dosier 912 voorblad
Calamiteitenplan archiefruimte Dordrecht versie 1 0
adviesnota college calamiteitenplan
collegevoorstel RIB participatie
Brief aan gemeenteraad participatie versie 22112018 (002)
Collegevoorstel besluit tot vervanging
Brief DS Gemeenten Handboeken Vaststellen en Vervanging 4 mei 2017
Handboek vervanging Archiefbescheiden Drechtsteden
Kwaliteitshandboek voor de Drechtstedenorganisaties
Handboek vervanging Personeelsdossiers Drechtsteden
Bijlage 2 - Privacy Beleid Drechtsteden
Bijlage 5 - Functie profiel Privacy Coordinator
Privacy Beleid Drechtsteden Def PPD
Ontwerp mandaatbesluit PPD
Overzicht bouwstenen Project Privacy Compliance
Voorstel Drechtstedenbestuur - Privacybeleid Drechtsteden en uitwerking invulling Functionaris Gegevensbescherming
raadsvoorstel
raadsbesluit
7.1 Brief aan raden - Wensen en bedenkingen deelname juridische entiteit detacheringen
adviesnota college jur entiteit detacheringen
7.2 Concept DR besluit Juridische entiteit detacheringen v2.docx 111017
7.0 DR voorstel Juridische entiteit detacheringen v2.docx 111017
brief ivm zienswijze juridische entiteit detacheringen
7.3 Statuten
Bijlage 1 - Overzicht bouwstenen Project Privacy Compliance
AN raad privacybeleid 1-5-18
raadsbesluit PPD
raadsvoorstel 1-5-18
dossier 1078 voorblad
brief aan gemeenteraad participatie versie 22112018
Collegevoorstel privacybeleid en FG 1-2-18
Bijlage 4 - Functieprofiel Adviseur Gegevensbescherming
Bijlage 3 - Functieprofiel Functionaris Gegevensbescherming
170914 ONS D uitkomst ICT onderzoeken (002)
CIO-office eindrapportage Regionaal ProjectPortfolio 2016 financieel v1.0 20170116
CIO-office eindrapportage Regionaal ProjectPortfolio 2016 tekstueel v1.0 20170116
Evaluatie IM in de Drechtsteden
ICT Verandert - Jaarplan 2019 21 nov 2018

ICT-Servicecatalogus_2018
Nieuwe verrekeningsystematiek ICT v4
Rapport intern ICT onderzoek 171214
toon_3-3 Bijlage 1 - Beleid-inzet-mobiele-ICT-apparaten-en-BYOD_v1.0.doc
toon_Bevoegdhedenlijst ICT goedkeuren wijzigingen & serviceverzoeken 21 november 2016 - versie 1.42
toon_informatiebeveiligingsbeleid
toon_Mobile device regeling Papendrecht
toon_Strategisch IT sourcingbeleid - cloudstrategie v1.0
Uitrolplan iBewustzijn Drechtsteden definitieve versie
Verslag Visitatiecommissie Informatieveiligheid Papendrecht-Sliedrecht-Zwijndrecht def 7 7 2016
2 - 2015-06-15 Kredietaanvraag KZA-systeem-2 1
3 - 20150129 Inrichtingsprincipes DSPZTC v1.1
3 - 20150615 Oplegmemorandum MT Middelen vaststelling proceseigenaren en aanwijzing materiedeskundigen
150402 MT-Middelen PPP
150605 Dossier Applicatie landschap
150605 Opbouw server omgeving Drechtsteden
150609 Dossier Kansen
150609 Dossier KPI
150609 Dossier Risico
150609 Plan van aanpak Drechtsteden
20150528 notitie COB aanwijzing proceseigenaren en besluitvorming DSPZTC
Achtergronden van het voorstel MT middelen 150615
Bijlage 1 - Verslag Strategisch Overleg Wabo 28-1-2016
Financieringsvoorstellen KZA IPD 150616
Format impactanalyse_v0 2 Greenvally Papendrecht
IPD advies op kredietaanvraag tbv KZA 150615
Kopie van Processen MT Middelen APV
Kopie van Processen MT Middelen 2 juni 2015
Kopie van Processen MT Middelen 2
Kostenoverzicht KZA
KZA plannen
Memo advies IPD over KZA_2
Memo advies IPD over KZA
Memo Nieuw klant- zaak- en archiefsysteem MT middelen 150402
MT-Middelen oplegnotitie kredietaanvraag vervanging Mozaiek 20150615
2019-01 - ICT rapportage januari 2019
PDC van ICT nov 2017 eigenaren
2018-12 - ICT rapportage december 2018
2018-11 - ICT rapportage november 2018
Group-PDF-Export
3.1aa i80079689 Tekst jaarrekening 2016 paragraaf bedrijfsvoering

Aanbiedingsbrief Visitatiecommissie Informatieveiligheid def 1 maart 2016
Agendabundel PIOD 11 december 2018
Agendapunt 5 Presentatie PIO-D Kadering v20170907
Brief aan colleges van B&W en gemeenteraden - Verslagen Visitatiecommissie Informatieveiligheid n.a.v. bezoeken Drechtsteden 2016 v20161027
concepte IB Visie 16
DEF (1A00) Voorblad Handboek
Getekende Collegeverklaring P19166_20180410_144215
Informatiebeveiligingsbeleid Drechtsteden
Presentatie informatieveiligheid Raad 22 mei 2018 concept naar College en griffie [Automatisch opgeslagen]
toon_iBewustzijns campagne 20Drechtsteden 20voor 20MT-SDD 20v20151201
toon_Vergaderschema 20PIO-D 202017
Verslag Visitatiecommissie Informatieveiligheid Papendrecht-Sliedrecht-Zwijndrecht def 7.7.2016
VNG-ledenbrief_aankondiging-Visitatiecommissie-Informatieveiligheid dd 20150831
WIPI Draaiboek planning
WIPI
Begroting_2018
Jaarrekening 2017 gemeente Papendrecht
Jaarrekening_2016_gemeente_Papendrecht
Jaarverslag_2016_programmarekening_gemeente_Papendrecht
Programmabegroting 2016_081015
Programmabegroting 2017
Zsamxbz.JiH_Coalitieakkoord_Papendrecht_2018-2022
Besluitenlijst_Collegevergadering_10_juli_2018
181108 Brief reactie voorstel PO Dienstverlening
2019 01 22 Agendabundel
Openbaar register voor publicatie 2018 JKC
20181207 SP Integrale meerjaren subsidieaanvraag 2019-2022 Sterk Papendrecht
PDR ICT
Informatievisie
Informatievisie - bijlage 1

Bijlage 3. Namen van geïnterviewde personen

In het kader van dit rekenkameronderzoek zijn de volgende personen uit gemeente Papendrecht of uit de Drechtsteden geïnterviewd:

Dhr. Wouter Abee	Teamleider OCD (datawarehouse en datagestuurd werken)	Regionaal
Dhr. Edwin Bressers	Vertegenwoordiger ICT uit MT-Bedrijfsvoering	Regionaal
Mevr. Gina van den Broek	Lokale CISO Papendrecht	Papendrecht
Dhr. Stefan Brouwer	Concerncontroller Papendrecht	Papendrecht
Dhr. Paul Kalisvaart	Manager ICT SCD	Regionaal
Dhr. Martien van der Kraan	Portefeuillehouder ICT in ONS-D, gemeentesecretaris Dordrecht	Regionaal
Dhr. Arjan Meijer	Regionale CISO	Regionaal
Dhr. Aart Jan Moerkerke	Verantwoordelijk portefeuillehouder uit het college van B&W (burgemeester)	Papendrecht
Dhr. Ronald Mons	CIO	Regionaal
Dhr. Eric Monster	Teamleider dienstverlening (digitale dienstverlening, BRP)	Papendrecht
Dhr. Roelof van Netten	Gemeentesecretaris / Algemeen Directeur	Papendrecht
Dhr. Pieter Paans	Regionale vertegenwoordiger van Papendrecht in het DSB (Drechtstedenbestuur), portefeuille ICT	Papendrecht
Mevr. Karen van Rijswijk	Afdelingshoofd Bestuur en Organisatie	Papendrecht
Dhr. Marcel Smit	Strategisch adviseur B&O, vervanger I-adviseur Papendrecht	Papendrecht
Dhr. Rob Verwegen	Accountmanager ICT Papendrecht bij het SCD	Regionaal